Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 134 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆԻՍ 1884 — (Ն. Տ.) 24 ՅՈՒՆԻՍ — 1 ՐԱՄԱԶԱՆ 1301

ԳԱՅՄԱՆ

Պանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 զուրուշ, երկու անգամի համար 2 զուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լայ։

Օրագրոյս վճռաբեկեալ համակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ԹՄԲԱԳԻԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Նորատունկեան խան։
Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէին

{ մկոարդ } դրելիք գրութիւնները գրելիք գրութիւնները

غزته سی اداره سنه

40 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Համար	Տարեկան	դահեկան	արծաթ	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսական	»	»	20
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	Համար	Տարեկան	»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք		56
»	»	Վեցամսեայ	»		28

Դուրս գրուած լրագրոյց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

40 ՓԱՐԱ

Կ. ՊՈԼԻՍ
ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 12 ՅՈՒՆԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՀԱՍՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Մեր Հայ-բողոքական եղբարք մտահոգութեան մէջ են։ Իրենց Ազգապետն հրաժարած է, և մի նոր Ազգապետ պիտի ընտրեն։ Այս առթիւ կը յուսացուին Հայ-բողոքական հասարակութեան ընդհանուր վիճակին վերաբերեալ խնդիրներ, և կ'սպասայսուին իղձեր այդ վիճակի բարւոքման համար։ Ուրախ կը լինինք եթէ այս իղձեր երեւան գային Հայ-բողոքական թերթի մը մէջ, կամ որ ծանօթացնէր այն պայմաններ ու պարագաները, որովք չընտրեալ է նոր Ազգապետին ընտրութիւնը։ Բայց ցաւալի իրողութիւն մ'է թէ մեր Հայ-բողոքական եղբարք չունին իրենց յատուկ թերթ մը, որ իրենց բաղձանքները բացատրէ, իրենց դատը պաշտպանէ, իրենց հայեացքը պարզէ առաջի աշխարհի, և մանաւանդ առաջի Հայ-լուսաւորչական մեծամասնութեան։ Ա-ԷՕՐԷԷ ամերիկացի Մխիթարեան թերթն է, և երբեմն բացատրութիւնք հարկաւոր չեն համարուիր թէ ամերիկացի Մխիթարեան դատն հիմնողին տարբեր է Հայ-բողոքականաց դատէն։ Կայ նաեւ Բէ-բէ-ն, որ կրօնական և բարոյական տեսութեամբ Հայ-բողոքականաց օգտակար չընթանթերթ մը կրնայ լինել, բայց այդ հասարակութեան շահերը պաշտպանելու նուիրուած թերթ մը չէ։ Կը կարծուէր թէ այս իսկ պիտի լիներ պաշտօն Բէ-բէ-ն շարթաթերթի։ Եթէ այնպէս է, Բէ-բէ-ն կը թերանայ իւր պարտականութեան մէջ. զի չենք տեսներ բնաւ որ իւր էջերուն մէջ բացատրուին Հայ-բողոքականաց դատաւորները Մխիթարեան դէմ, և անոնց շահերն ազգային միութիւն ու համերաշխութիւն պահպանելու մէջ։ Հետեւապէս, ազգաւոր և լուսամիտ Հայ-բողոքական՝ ներ, ամեն անգամ որ հարկ տեսնեն պաշտպանել իրենց հասարակութեան շահերը, կը պարտաւորին դիմել լուսաւորչական մեծամասնութեան օրգաններուն։ Այդ անկախ և անիրաւնակալ հրատարակութիւնք առաւել ճիշդ գաղափար մը կուտան Հայ-բողոքական հասարակութեան դատաստաններուն և պէտքերուն վրայ, քան ինչ որ Մխիթարեան հաճոյ երեւելու փափաքը կրնայ ներշնչել վերոյիշեալ երկու շաբաթաթերթերուն։

Հայ-բողոքականաց խնդիրներն երկու տեսակ են, արտաքին և ներքին։ Արտաքին խնդիրները ծագումի կ'առնուն այն յարաբերութեանց վիճակէն, որ հաստատեալ կան իրենց և Մխիթարեան միջև։ Հայ-բողոքականք Մխիթարեան առաջնորդութեամբն էր որ բաժնուեցան ազգային մեծ զանգուածէն, և անոնց դիմելոյն օգնութիւն, պաշտպանութիւն, ուղղութիւն գտնելու համար։ Մխիթարեանք մեծ բաներ խոստացան, և որովհետեւ տարին 60–70,000 ոսկի բերել կուտային Ամերիկայէն, Հայ-բողոքականք կը յուսային ոչ միայն կրօնական, այլ և կրթական և ազգային տեսութեամբ մեծ օգուտներ քաղել իրենց նոր պաշտպաններէն։ Յիսուն տարուայ խօսքմ'է այս։ Փորձը ցուցուց թէ այս ակնկալութիւնքը անհիմն էին։ Արդարեւ այդպիսի մեծաքանակ գումարներ տեսար Մխիթարեանք ամեն տարի ստացան Պօղոս ընկերութենէն. բայց չափանցութիւն չլինիր հաստատել թէ մեծ թուով ամերիկացի ընտանիքներ Թուրքիոյ մէջ հանդիսա ապրեցնելու համար էր աւելի՝ քան Հայ-բողոքականաց իրական ծառայութիւն մը մատուցանելու համար։ Մխիթարեանք կրթեալ և լուսաւորեալ սերունդ մը չկրցին պատրաստել այդ յիսուն տարուց միջոցին, յորում իրենց տրամադրութեան ներքև դրուած առատ միջոցներով կրնային քանի մը սերունդներ պատրաստել՝ ժամանակիս պահանջմանց համաձայն կրթութեամբ մը։ Իրողութիւնն այս է թէ գրեթէ ամենուրեք Հայ-բողոքականք առաւել յեռնեալ վիճակի մէջ են քան իրենց լուսաւորչական եղբայրներ, որք սակայն առաջդիմութեան համար նոյն նիւթական միջոցները չունէին։ Կրօնական մասին՝ իրենց տեսութեամբ՝ հարկաւ շատ բաներ ըրին Մխիթարք։ Իրենց դպրոցական հաստատութիւններն իսկ կրօնական դաղափարին ծառայեցնելու համար հիմնեցին։ Խնամ տարին ազատմէ արտաքսել ինչ որ ազգային ոգի կրնար զարթուցանել կամ զարգացնել Հայ ազգայոց սրտին մէջ, և ի փոխարէն այժ տուին կրօնական գիտելեաց, և իրրեւ այնպարհական ուսում՝ այն ամէն բանի որ կը վերաբերէր Ամերիկայի։ Անդագի, Քարբերդի և Պերուդի Մխիթարեան Քոլէճներուն մէջ, որք ունին փայլուն յայտագրեր, ամենէն լրեալ և անտես եղած ուսումներն են Հայոց լեզու, Հայոց Պատմութիւն և Փոքր-Ասիոյ հին և նոր աշխարհագրութիւն։ Մխիթարքք ոչ միայն կրաւորապէս, այլ նաեւ գործնականապէս կը կրուին ազգային ոգւոյ դէմ, քարոզելով իրենց թերթին մէջ թէ Հայ-բողոքականք պիտի հանին բարեկեցութեան և երջանկութեան՝ ոչ թէ դարուս ոգւոյն համաձայն կրթուելով և ազգային ոգւոյ մէջ զօրանալով, այլ մեծագոյն խնամ տանելով կրօնական գիտելեաց, և առաւելագոյն երախտագիտութիւն ցոյց տալով այն նոր առաքելոյց, այսինքն Մխիթարաց, որք Ցերոջ խօսքը բերելն իրենց, և որ ի կարդն։

Թէև, ըստ մեզ և ըստ ազատամիտ դասուն Հայ-բողոքականաց, Մխիթարեանքներու յիսնամեայ գործունէութիւնն օգտակար արդիւնք չէ ունեցած այդ հասարակութեան համար, բայց Մխիթարքք չեն դադրած միշտ անհանելէ Հայ-բողոքականաց գործերուն։ Փոխարէն մէկ զրուշի նպաստին զոր ի՛ք ենն՝ երկու զրուշի ձայն և ազդեցութիւն Մխիթարքք միշտ ի գործ կը դնեն Հայ-բողոքական հասարակութեան կրօնական, դպրոցական և վարչական գործոց մէջ։ Զանազան ձեւերով, զրոս առ այժմ զանց կ'ընենք նկարագրել, արդէլքներ կը յարուցանեն Հայ-բողոքականաց դէմ այն ամէն տեղեր ուր այս վերջինքք ամբարեն անկախ լինել Մխիթարեաններէն։ Բողոքականաց մէջ կան շատեր որք նիւթական շահերով կապուած են Մխիթարաց հետ, և այսպիսիք, ամեն անգամ որ վէճ մը ծագի իրենց ազգակցաց ու Մխիթարեանց միջև, այս վերջինց կողմը կը բռնեն։ Այսպէս ի դերև կ'ելնեն այն ամեն օրինաւոր և դովելի բաղձանքներ, զորս Հայ-բողոքականք կրնան յղանալ՝ իրենց գործոց առաւել ինքնօրէն, առաւել ազգային ընթացք մը տալու համար, քան որչափ չի յարմարիր Մխիթարաց հաշիւներուն, որք միշտ այնպէս կը ցուցնեն Պօղոս ընկերութեան թէ, Թուրքիոյ Հայոց մէջ իրենց պաշտօն չէ լրացած, թէ տակաւին Ցերոջ գործը կը պարտաւորէ զիրենք աշխատիլ Հայ-բողոքականաց մէջ, թէ ասոնք չեն կրնար ինքնագլուխ թողուիլ, ևն։ Այս տեսակ անմիտ տեղեկագրութեանց վրայ հիմնելով, Պօղոս ընկերութիւնը կը շարունակէ ամեն տարի զրկել բիւրաւոր ոսկիներ, որք Մխիթարաց թոյլ կուտան պահել իրենց տիրող դիրքն, առանց սակայն իրական բարիք ընելու այն երկրին և այն հասարակութեան, որոց մէջ կ'աշխատին։

Ներքին վիճակի մասին, Հայ-բողոքական հասարակութեան խնդիրները նիւթական ու բարոյական ներքին սկզբութենէ ծագումի կ'առնուն։ Դրամական տեսութեամբ սկար հասարակութիւն մ'են, ուստի կարող չեն եղած փոքր ի շատէ գոհացուցիչ թաշխով մը Ազգապետ մը կարգել, և տալ նմա միջոցներ Մխիթարեաներէն անկախ դիրք մը բռնելու, ի հարկին անոնց դէմ դնելու, և իրրեւ ինքնագլուխ Հայ հասարակութեան մը՝ Հայ-բողոքականաց շահերը պաշտպանելու։ Այս նիւթական անկարողութիւն կատարելապէս ի հանդէս եկած է հրաժարեալ Ազգապետին օրով, որոյ հրաժարման իրական պատճառն՝ ըստ մեր տեղեկութեան՝ նիւթական խնդիր մ'է։ Հայ բողոքականք այն առաջին տարիներու մէջ ուր բաժնուեցան ազգային մեծ զանգուածէն, ունէին աւելի մեծ պատրաստութիւն ու կարողութիւն իրրեւ անկախ հասարակութիւն մը ապրելու, քան այսօր. որովհետեւ անկէ ի վեր ուսեալ, զարգացեալ ու միանդամայն անկախ գրերից հետ մարդիկ հասցնելու կարող չեղան։ Նիւթապէս ոչ-անկախ վիճակ մը բարոյապէս ալ երկրորդական դիրք մը կուտայ իրենց։ Որովհետեւ կան բաղումք որք Մխիթարաց շնորհիւ կ'ապրին, Հայ-բողոքականք իրենց մէջ երկու որոշ կուսակցութեանց բաժանեալ են. մխիթարական և հակամխիթարական կուսակցութիւնք։ Այս անունները ըստ բաւականին ցոյց կուտան այն տարբեր ուղղութիւնները որոց կը հետեւին հասարակութեան երկու մասերն։

Ըստ մեզ, կան ինչ ինչ հիմնական սկզբունք, որոց ամեն բողոքական, բաւ է որ ամօթ չհամարի. իւր Հայ անունն, հաւանութիւն պիտի տայ սիրայօժար, և անշուշտ հետամուտ պիտի լինի անոնց գործադրման։ Հայ-բողոքականաց կէտ նպատակն պարտի լինել՝ պաշտել զԱստուած երկնից խղճին կատարեալ ազատութեամբ, կրթել իրենց զաւակներ ժամանակիս ոգւոյն պահանջմանց համաձայն, ընարել այն հովիւներ որք արժանաւորագոյն կը թուին իրենց, և վարել իրենց հասարակութեան գործերը իրենց յատկապէս դատած կերպիւ, և ոչ թէ ըստ կամաց ու քմայս օտար տէրերու, որք ունին իրենց յատուկ դիտումներ։ Կան մի քանի Մխիթարեաներ որք իրենք իշամէ օգտակար եղած են Հայոց։ Ընդհանրութիւնն այսպէս չէ սակայն. ընդհանրութեան ուղղութիւնն այդ չէ սակայն, և Հայ-բողոքականք անշուշտ պիտի զանազանեն ընդհանուր կանոն մը իւր հաղորդէպ բացառութիւններէ։ Այս հիմնական կէտերու վրայ չենք կարծեր թէ դժուարանան Հայ-բողոքական մը, որ մեզմէ տարբերութիւն լինի։ Ապահով ենք նաեւ թէ Հայ-բողոքականաց ըրջանակն Մխիթարեանց հետ իրենց վերջերս ունեցած վէճերէն առաւել եւս լուսաւորուելով, այսուհետեւ աւելի փոյթ պիտի ունենան լաւ յարաբերութիւններ մշակելու Ազգին մեծամասնութեան հետ։ Աբէ-ԷԼ կրօնական թերթի չէ. Աբէ-ԷԼ ընդարձակ կարծեաց ու վերաբերեալ տեսութեանց հետ գործ չունի. ուստի լուսաւորչականութիւն չի քարոզեր բողոքական Հայոց։ Բայց Ա-ԷԼ-ԷԼ ազգային թերթ մ'է, Հայ թերթ մ'է, և կրնայ զօրաւոր վարփաբ մը յայտնել որ բողոքական մը՝ նաեւ ուզող Հայեր լուսաւորչական մը՝ նայոց Հայոցմէ նուազ ազգասէր չէ լինին, անոնցմէ նուազ չհետաքրքրուին ու չմասնակցին Ազգին ընդհանրութեան վերաբերեալ հարցերու, անոնցմէ նուազ փափաքով չսպասին ու չմտնին Հայ լեզուն և Հայոց Պատմութիւնն։ Հակառակ միսիոնարական և անդրաբեռնական քարոզութեանց ու հրատարակութեանց, կրօնը պէտք չէ սպանանէ ազգութիւնը։ Կրօնը խղճի խնդիր մ'է. մինչ ազգութիւնը ցեղի խնդիր մ'է։ Մեր մէջն ու մեր արիւնէն եղող և մեր հետ նոյն ընդհանրական շահերն ունեցող Հայ-բողոքականք կրնան ունենալ սիրտ մը որ մեր սրտերուն հետ ներդաշնակարար տրոփէ ընդհանուր Հայ ցեղին առանձնութեան ու բարեկեցութեան վերաբերող խնդրոյ ու գործոց մէջ։ Մեք աւելին չենք խնդրեր։ Բայց այդ ուզղութեան մէջ մրտնելու համար, Հայ-բողոքականք քիչ մը ջանքի կը կարօտին։ դի միսիոնարական ու միտքի կրթութիւն մը չափազանց բթացուցած է Հայ-բողոքականաց մեծամասնութեան ազգային բարձր զգացումները։

Գալով Ազգապետի ընտրութեան, մեք կը փափաքինք, ո՛չ միայն Հայ-բողոքական հասարակութեան շահուց, այլ ընդհանուր Հայութեան բարւոյն համար, որ մեր բողոքական եղբարք յաջողին ընտրել այնպիսի Ազգապետ մը, որ նիւթական անկախ և անկարօտ վիճակի մը հետ միացնէ հոգւոյ անկախութիւն և մտաց ընդարձակութիւն. որ կարենայ օտարաստի անդէպ լուծէ մը փրկել իւր հասարակութիւն, և զայն հետգհետէ մերձեցնել իւր ծանրութեան ճշմարիտ կեդրոնին. որ յարգելի և վստահելի լինի իւր հասարակութեան մէջ, համակրանք ներշնչէ ազգային մեծամասնութեան, և միանգամայն իւրաքանչիւր անդամ որ Հայ-բողոքականք վէճեր ունենան ամերիկացի Միսիոնարաց հետ։ —Մեր բողոքական եղբարց համար ճշմարիտ բարեաց մը կը լինի ընտրութիւնն այսպիսի Ազգապետի մը։ Լուսաւորչական Հայք հետաքրքրութեամբ ու համակրութեամբ պիտի դիտեն այդպիսի Ազգապետ մ'ընտրելու համար։ լինելիք ջանից արդիւնքը։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ (*)

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ. Հռոմ, 18 յունիս.— Ազգեցիկ հեռագրական գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Անգլիա Տերութեանց խնացուցեր է թէ Ֆրանսայի հետ գոյացուցած համաձայնութեան վրայ իրենց կարծիքը պիտի առնու՝ Դեսպանախորհրդոյ համար իւր հրաւէրը կրկնելէն առաջ։ (Մեծ. Օրէնդրալ.) — Կ'երեւի սակայն թէ Անգլիա Տերութեանց կարծիքն արդէն ստացեր է, քանի որ երէկի Իորդան Խ-ԷԲԷ կը ծանուցանէ թէ լորտ Կրանվիլ Դեսպանախորհրդոյ դումարման համար իւր պաշտօնական հրաւէրը ղրկած է Բ. Դրան։

Լոնտոն, 19 յունիս. Մոնսինիոր Փոռ կը ծանուցանէ թէ ընդդիմադիր կուսակցութիւնն որոշած է Կլատստոնի դահլիճին դէմ պարտաւանոյ քուէ առաջարկել երկուշաբթի (երէկ). որովհետեւ դժգոհ է Դեսպանախորհրդոյ մասին եղած կարգադրութենէն։ (Նոյն)

ԱՒՍՏՐԻԱ. Վիէննա 21 յունիս. Ֆըբէգենպլատ կ'իմանայ թէ Աւստրիոյ ծովային վարչութիւնը մտադիր է աւելցնել Դանուբ գետի վրայ մարտանաւերու թիւը՝ կանոնաւոր նաւախումբ մը կազմելու համար, ինչպէս ուրիշ Տերութիւնք ունին մեծ գետերու վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ. Պերլին, 18 յունիս. Պոլսոյ խրլանին առաջարկած Պեռական խորհրդին ի վերջոյ հաստատեցաւ։ Ոչինչ պաշտօնական թերթը կը հրատարակէ Բրուսիոյ Վիլհելմ թագաւորին հրամանագրերն, որք զգահաժառանգ իշխան նախագահ և զՊիսմարք իշխան դեր-նախագահ կ'անուանեն նորահաստատ Պեռական խորհրդին։ Կը հրատարակէ նաեւ Պեռական խորհրդոյ հաստատեալ 71 անդամոց ցանկն, յորս կան 42 պաշտօնատարք կամ ազգք, 3 գիւղացիք, 6 եկեղեցականք, 10 մեծ կալուածատերք և 10 վաճառականք։

Պերլին, 19 յունիս. Պիզմարք իշխանն այսօր այցելութիւն մը տուաւ ռուսական դեսպան Օրլոֆ իշխանին, և երկար խօսակցութիւն մ'ունեցաւ անոր հետ։

Պերլին, 17 յունիս. Թէպէտ կը ծանուցանի թէ Վիլհելմ Կայսր Վիսպատէն երթալն այն պատճառաւ եւս մնաց, որովհետեւ ի Պրեմ ատիկանութիւնը ձերբակալեց կնոջ մը, որ Ամերիկայէն կուգար՝ պայթուցիկ նիւթեր պարունակող տոպր արկղերով, և կ'ուզէր սպանել Վիլհելմ Կայսրն։ (Ինչպէս կ'երեւի, քաղաքային քաջութիւնն իւր ո՛չ մէկ ձեւոյն տակ կը պակսի իդեալն սեռին։)

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Կ. Պոլիս, 18 յունիս. Պուլկարիոյ և Սերբիոյ խնդրոյն նկատմամբ Բ. Դուռը կը սպասէ Գերմանիոյ և Աւստրիոյ միջնորդութեան ելից, զոր Սերբիա և Պուլկարիա ընդունած են։

Նիշ, 20 յունիս. Սերբիոյ Ազգային ժողովն քուէարկեց առաջին ընթերցմամբ նոր տրոց հաստատման օրինական ծրագիրը։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ Ց'ԻՏԱԼԻԱ. Նաբոլի, 21 յունիս. Քարապրայի Միսուէա անուն պենուրն, որ դինով վիճակի մէջ ընկերներէն մէ քանի զինուորներ սպաննելուն համար մահուան դատապարտուած էր, այս առաւօտ հրացանի բռնուեցաւ, ըստ պահանջման պատերազմական նախարարին, և հակառակ կարծեաց Պ. Մանչինիի, պրոպաբի գործոց նախարարին, որ գործնականապէս դադրեցուցած էր մահու պատիժն յ'Իտալիա։

ՀՈԼԱՆԴԱ. Հեռագիրն երէկ վերջապէս ծանոյց մեզ՝ Հոլանդայի երիտասարդ գահաժառանգ իշխանին մահը։ Զորս տարի առաջ մեռած էր անոր երեց եղբայրն։ Ինչպէս լսեցինք, դժբախտ հայրն ևս, Հոլանդայի թագաւորը, մահուան դէմ կը կռուի, և դեռ ցն այն որոտալոյզութիւն զոր իւր միակ որդւոյ մահն իրեն պիտի պատճառէ, ծանրացնէ իւր հիւանդագին վիճակ։ Այսպէս կը լինի Հոլանդայի թագաւորական դերդաստանն, այն Նասսաւ դերդաստանն, որ այնքան նշանաւոր դեր խաղաց վերջին դարուց Եւրոպական պատմութեան մէջ։ Այդ դերդաստան ծագումն առաւ 911 ին, Ֆրանկոնիոյ թագաւոր Կոնրադ Առաջնոյ մէկ եղբօրմէն, և Եւրոպիոյ մարտաւարներ։ Գերմանիոյ Կայսր մը, Մեծն-Բրիտանիոյ թագաւոր մը և Հոլանդայի ամբողջ թագաւորական շարք մը՝ Նասսաւ տերունդէն էին։ 1254 ին Նասսաւի դերդասանն երեւա ճիւղի բաժնուեցաւ, անդրանիկ կամ Վալրանեան և կրտսեր կամ Ոթոնեան։ Առաջինը Գերմանական Դաշնակցութեան մէջ դբսութիւն մ'եղաւ։ Երկրորդն, 1530 ին, Օրանժի իշխան տիտղոսն առնելով, Հոլանդան կորցուց սանիտանական տիրապետութենէն։ Անկէ ի վեր իւր պատմութիւն Հոլանդայի պատմութիւնն է։ Իրրեւ վեհապետ այս փոքրիկ երկրի, Նասսաւը, կամ Օրանժի իշխանը, եւրոպական մեծ տէրութեանց, մանաւանդ Ֆրանսայի և Սպանիոյ դէմ կռուեցաւ, յաջողապէս պաշտպանելով Հոլանդական անկախութիւնն, և իրենցմէ մին Անդրեայ Ժողովրդէն հրաւիրուելով Մեծին Բրիտանիոյ թագաւոր լինելու պատիւն ունեցաւ։ Այժմ այն փառաւոր ճիւղ մարելու վրայ է։ զի Հոլանդայի թագաւորին մահէն յետոյ ուրիշ ներկայացուցիչ պիտի չունենայ։ Հոլանդայի Սահմանադրութեան ներքին երկրին վրայ իշխելու իրաւունքէն մերժած է Նասսաւի դերդաստանին դերմանական ճիւղը։ բայց Պիլմարք իշխանը կ'ուզէ զայն բաղմեցնել հոլանդական գահուն վրայ, և այսպէս օր մը դերմանական դաւառ մ'ընել այդ պատմական երկիր։ Դուքս Ատոլֆ ֆոն Նասսաւը կը ներկայանայ որպէս ժառանգ մահամերձ թագաւորին, որ կ'ուզէ իւր քառամեայ աղջիկն իւր գահը բաղմեցնել՝ խնամակալ մը կարգելով։ Տեսնենք թէ ո՛ր կողմն խորհուրդը պիտի յաջողի։

Լա Հէյ, 18 յունիս. Հոլանդայի Եբեսփոխանաց ժողովը 10ի դէմ 45 ձայնիւ քուէարկեց մեկուկէս միլիոն ֆիորինի գումարն, որ սահմանուած է աւելցնել Ա-չին գտնուող ծովային ոյժերն, և հոլանդական իշխանութիւնը կարող վիճակի մէջ դնել՝ զսպելու համար այդ կողմերու փոքրիկ անկախ վեհապետաց չարագործութիւններն։ Այս տնօրինութեան առիթ եղած է Նիդերլանդեան գործը, զոր գրաւեց Աչինի բնիկ իշխաններէն մին, որ գերի կը պահէ հոլանդեան մարդիկն։ (Աչին Արեւելեան Հնդկաստանի Սումադրա կղզւոյ մէկ մասն է, որոյ վրայ Հոլանդացիք իրենց վեհապետին իշխանութիւնը պահպանելու համար բազմիցս պարտաւորեցան կռուի բռնուիլ տեղացի վայրագ իշխաններու հետ։)

ԼԻԻԲՍԵՄՊՈՒՐԳ. Հոլանդայի գահուն ժառանգութեան խնդրոյն բացմամբ, նորէն երեւան կուգայ Լիւքսեմպուրգի խնդիրն, որ երբեմն քիչ մնաց եւրոպական պատերազմի մը պատճառ պիտի լինէր։ 1831ին, երբ բաժնուեցան Պելճիա և Հոլանդա, Լիւքսեմպուրգի մասին մեծ վէճ ծագեցաւ երկուքին մէջ։ Լոնտոնի դեսպանախորհուրդն 1839ին կարգադրեց խնդիրը, զԼիւքսեմպուրգի երկուքի բաժնելով։ Պելճիական Լիւքսեմպուրգի եղաւ ամբողջացուցիչ մաս Պելճիոյ, մինչ Հոլանդական Լիւքսեմպուրգի մասնակից էր Գերմանական Դաշնակցութեան։ Լիւքսեմպուրգի դաշնակցական բերդն յանձնուած էր Բրուսիոյ պաշտպանութեան, որուն կուսար յարձակողական դիրք մը Ֆրանսայի դէմ։ 1866ին Նաբոլէոն Գ. փորձեց դնել զԼիւքսեմպուրգ։ Բրուսիա բողոքեց, և պատրաստ էր մինչեւ իսկ պատերազմել, քան թողուցել որ այդպիսի կարեւոր դիրք Ֆրանսայի անցնէր։ Նաբոլէոն Գ. չյաջողեցաւ։ Յաջորդ տարին ի Լոնտոն գումարեալ դեսպանախորհուրդն չեղեալ հրատարակեց զԼիւքսեմպուրգ, մեծ Տերութեանց պաշտպանութեան ներքեւ դրնելով զայն։ Բրուսիացիք պարպեցին Լիւքսեմպուրգի բերդն, որ քանդեցաւ։ Բայց 1867ի դեսպանախորհուրդը չջնջեց 1815ի դաշնագրին և 1839ի Դեսպանախորհրդին այն տրամադրութիւններն որովք Լիւքսեմպուրգ Նասսաւի դերդաստանին անդրանիկ (դերմանական) ճիւղին պարտի անցնիլ երբ մարի կրտսեր (հոլանդական) ճիւղն։ Հետեւապէս, եթէ մեռնի Հոլանդայի այժմեան թագաւորն ևս, որ Նասսաւի կրտսեր ճիւղին վերջին ներկայացուցիչն է, Լիւքսեմպուրգ անուանապէս Նասսաւի Ատոլֆ դքսին և իրաք Բրուսիոյ կ'անցնի։

ՄՈՆԴԷ ՔԱՐԼՕ. Ֆրանսայի հարաւակողմը գտնուող Մոնդէ Քարլոյի միջազգային խաղարանին վրայ յառաջադրոյն գրեցինք։ Մանուցինք նաեւ թէ այդ խաղարանը ջնջելու խնդիրը Ֆրանսայի Մեբակրտին ներկայացած է։ Արդ, Մեբակրտի մասնախումբն, որոյ անդամ են Պ. Պ. Տը Մէն Վալիէի, Ալպէա Կրէվիի, Տը Բրէսանսէի, Բէլդանի և Նէօշէրի պէս երեւելի մարդիկ, յունիս 15ին միահամուռ վճռեց յանձնարարել կառավարութեան որ միջոցներ ձեռք առնու այդ միջազգային գայթակղութեան բարձման համար։ Այս լրոյ վրայ, չկրցաւ գործադրուիլ Մոնդէ Քարլոյի խաղարանին տեւարց առաջարկն, որք կ'ուզէին իրենց շահաւոր գործն ընկերութեան մը վերածել 60 միլիոն Ֆրանքի դրամագլխով, որ մեծ մասամբ Ֆրանսայեներու քսակէն պիտի ելնէր։ — Յունիս 16ին, Մեբակրտի մասնախումբը խորհրդակցեցաւ Պ. Ժիւլ Ֆէրրիի հետ։ Այս խորհրդակցութեան վրայ տրուած տեղեկութիւններէն կ'երեւի թէ, Անգլիոյ Թագուհին Մենդէ Քարլոյի, շատ վշտացեր է այդ խաղարանին բրած զոհերուն պատմութիւնը լսելով, և իւր Բաբիոլ դեսպանին՝ լորտ Լայնսի միջոցաւ, դիտողութիւններ ուղղեր է նախարարապետ Պ. Ֆրէյսինէի։ Պ. Տը Մէն Վալիէ ըսեր է Պ. Ժ. Ֆէրրիի թէ ինք Պերլինի դեսպան եղած միջոցին, Գերմանիոյ Կայսրուհին, գահաժառանգ իշխանն և իշխա-

[illegible]

ժամանակ, դժգոհակ կրմոյի մը տակ, խեղճ ծերունի մը Բալնիոյ անտառի ուղիներէն միոյն եղրը պառկած, առանց ոչունչ հոմին առջեւ, հաղիւ իւր մերկութիւնը ծածկող ցնցոտի մը վրան ունենալով։

մացեր էր, և իմ՝ նեղած միջոցս՝ ձիւնը հալելով զիս կամաց կամաց մինչեւ գեղմին խլուցեր էր։ Իսկ մութին մէջ ծառաբուն կարծած՝ դանդակատան դագաթին հոգնացոյցն էր։ Առանց այլ եւս տարակուսելու՝ առի տարճանակ-

նոյն մէջ կը մտներ քանի որ կուտէր։ Այսպիսի գեղեցիկ առիթ մը չէի կրնար փախցնել. խիստ խարտաս առի և ամենայն զօրութեամբ դայլն հարուածել սկսայ։ Այս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուցիչ դարձաւ, և առաւել ա-

[illegible]

դան կգկտուր լառնեերէն և յունարէն մը, և քան ֆրանսայի դեղեցկանաց անուշահոտութիւնները, ծերբեր-ներն ու ոսոտաստիները։

Որովհետեւ բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ պաշտօնի մտայ, երկու

[illegible]

ճամբ նշմարած էի [illegible] թիւն ընելու։ [illegible] մէջ լինել, կամ դէ[illegible] կրնայ լինել, եթէ ունենամ, կրսեմ՝ [illegible] ապագ փոտաերով չայ նշմարեցի [illegible] ժամանակի միանգամ [illegible] Թագուհոյն։

[illegible] պիտի [illegible] զիրարամիտ, որք անոնցմէ շատ աւելի [illegible] բրբրաչարժ և հրաշալի են։ [illegible] ասուտորը Հայ[illegible] բանեցութիւն, [illegible] և ի զիր։—Փոտ[illegible] (Շարունակելի.)

[illegible] զութիւնը)։

Յուլիս 11 Դիւ[illegible]

զարձակ (Բ. Գասու). —Հոկտեմբեր

նուէին քանիցս աղաչած էին իրեն որ Ֆրանսական կառավարութիւնը ջնջել տայ Մոնդէ Քարլոյի խաղարանը։ Վերջապէս, Խաղոյց արտաքին գործոց Նախարար Պ. Մանշինի հրապարակաւ յայտարարած էր թէ Ֆրանսա իրաւունք ունի միջամտելու ի Մոնդէ Քարլոյ, և փափաք յայտնած էր որ միջամտէ։ — Պ. Ժ. Ֆէրրի խոստացեր է յուղել զայս խնդիր, և յայտարարեր է թէ Ֆրանսա որչափ ալ յարգէ Մոնաքոյի իշխանին անկախութիւնն, որուն կը վերաբերի Մոնդէ Քարլոյ, կրնայ ճնշում բանեցնել անոր վրայ։ — Նիսսա, որ մօտ է Մոնդէ Քարլոյի, օր ըստ օրէ սարդագոյն երեւոյթ մը կը ստանայ, զի շատեր զոհ կ'երթան խաղամոլութեան, և մնանկութիւն ու յուսահատութիւն կը տիրեն ի բնէ այնքան զուարթ ու զուարճալից քաղաքի մը մէջ։

ԱՆԻՇԽԱՆԱԿԱՆԻ. Վիեննայէն կը ծանուցուի թէ մի քանի Անիշխանական ոճրագործաց դատաստանին մէջ, որ այս օրերս տեղի ունեցաւ ի Վիեննա, Անիշխանական կարեւոր յայտնութիւն մ'ըրին, խոստովանելով թէ անցեալ տարի Իրենք դաւ մը նիւթած էին Աւստրիոյ Կայսրն օդն հանելու համար, Հրաւային Երկաթուղւոյ մէկ մասին տակ ուժանակի սական մը դնելով, բայց չը յաջողեցան։ Այս խոստովանութիւն ճշդմարիտ յուզում մը պատճառեց ի Վիեննա։

ԳԱՐԱՏԱՅԻ. Բուէնոս Այրէսէն Պրէնսէնին կ'իմանայ թէ ամսոյս 5ին, Կուսնիէի Սալամիայիք Նորին յարձակեցան Գարատայի գիւղի մը վրայ, սպաննեցին 15 Սեւ Լեռնցի և անոնց գլուխները տարին իբրեւ յաղթական նշան։ Թուրք զօրաց վաշտ մը, որ սահմանաղլխին վրայ պահպանութիւն կ'ընէր, չմիջամտեց։ Բայց կուսակալ Աւսմ փաշա զօրք դրկեց։ Ալբանիայէն այս ամիսիս Նորէն յայտարարեցին թէ հակառակ են Գարատաղի հող տրուելուն և առաջադրեալ սահմանագիծին։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Երբէկ Կայսերական պալատն երթալով՝ շնորհակալութիւններ մատոյց Կարնոյ բանտարկելոց ազատութեան համար։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն Երբէկ դատական ու կրօնական գործոց Նախարար մեմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի աղ երթալով, երեք ժամու չափ ժամանակ տեսնուեցաւ Նորին վեսիրութեան հետ։ Կը կարծուի, թէ առաջնորդական, Կպրիկոյ կաթողիկոսական և եկեղեցական առանձնաշնորհմանց խնդրոց համար է, և մօտերս գոհացուցիչ կարգադրութեանց լուրեր կրնան իբրեւ արդիւնք այս երկարժամանակեայ տեսակցութեան։

Ն. Բարձ. Սրբազնութիւնն երեկ արտաքին գործոց Նախարարին հետ ալ տեսնուեցաւ։

Մուչէն հեռագրեալ է, թէ Մշոյ Ս. Կարապետ վանուց միաբանաց մէջ դարձեալ կռիւ ու կռիւ տեղի ունեցեր է, և Մշոյ փոխ-առաջնորդն ու թեմականք վանքը գացեր են։ Հեռագիրը բացայայտ չծանուցաներ, թէ ինչու վանք գացեր են, և եթէ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար է, թեմականք ի՞նչ պատճառաւ ընկերացեր են Փոխ-առաջնորդին։

Կը լսեմք, թէ կայսերական կառավարութիւնն որոշած է, որպէս ի դաւառս Նոյնպէս և ի մայրաքաղաքիս կալուածական տրոց վրայ 100ին 6 աւելցընել, հանրային կրթական գործին համար, յորմէ անշուշտ մեր ազգային վարժարանք ալ իրենց մասն ու բաժինը պիտի ունենան, որում պէտք ունին մեծապէս։

Քաղաքական ու կրօնական ժողովները խառն նիստ պիտի ընեն վաղը Պատրիարքարանի մէջ։

Ղալաթիոյ Թաղական նորընտիր խորհրդականք կը պնդեն իրենց հրաժարականին վրայ, պահանջելով որ կանխաւ կարգադրուի՝ Ղալաթիոյ կալուածական մնուտիէն թաղական մնուտիին պահանջից խնդիրն, ինչպէս արդէն խոստացեալ է։

Ցաւօք կը ծանուցանեմք թէ Արժ. Մկրտեան Տէր Յովհաննէս Աւագքահանայի դուստր, Տիկին Համասիւռ Մ. Տէր-Օքսմէեան իւր մահկանացուն կնքեց ի հասակի 24 ամաց, և յաղարկաւորութեան հանդէսը կը կատարուի այսօր ի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ Բերայի։

Կրօնական ժողովն երէկ Դեր. Նար-Պէյ Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսի առնագպետութեամբ ընելով շարաթական նիստն, ամուսնական և այլ անհատական խնդիրներէ զատ, վարչական խնդիրներ ալ կարգադրեց, յորոց հետեւեալք հաղորդեցան մեզի հրատարակութիւն։

1. Որոշեց շրջաբերականաւ աղդարարել մայրաքաղաքիս թաղական խորհրդոյ, թէ ազգային վարժարանաց մէջ կրօնական դասախօսութիւն ընող աշխարհականք պարտին՝ Կրօնական ժողովէն վկայական ունենալ, և առանց վկայականի գտնուողներն կը հարկադրին ներկայանալ Կրօնական ժողովոյ, և վկայական առնուլ։

2. Ժողովն երէկ քննեց՝ Ֆերի գիւղի Շէշլիի ազգային դերեզմանատան կանոնական ծրագրոյն կրօնական մասն՝ ի ներկայութեան դերեզմանատան կարգադիր մասնախմբի առնագպետ Մէրեէմ-Դուլի Ցարութիւն էֆէնտիի, և նորա դիտողութիւններն ալ առնելով՝ սկզբամբ ընդունեց և խմբագրեց ծրագրոյն կրօնական այն կէտերն՝ որ խնդրոյն ընդհանուր հանգամանքը կը ներկայացնեն։

Արդ՝ Քաղաքական ժողովն ալ ծրագրոյն քաղաքական կէտերն արդէն քննած լինելով՝ Խառն ժողովոյ առաջիկայ նստին պիտի մատուցուի ամբողջ ծրագիրն ի վերջնական վաւերացումն, որպէս կանխաւ որոշեալ է։

3. Ժողովն իւր հանրական դարձոյ մասնախմբին յանձնեց՝ ոստիկանական քննութեան համար հայկական դերեզմանէ մարմին հանելու վերաբերեալ օրէնքի մը խմբագրել, որպէս զի Խառն ժողովով քննուելէն և Ազգային ժողովոյ վաւերացման բովէն անցնելէն յետոյ՝ կայսերական կառավարութեան հաղորդուի։ Այսպիսի օրէնքի մը հաստատութեան ու հրատարակութեան պէտքն զգալի եղած է՝ Տէտէեան էֆէնտիի ամուսնոյն մարմնոյ հանման դէպքն, որոյ համար կանխաւ դրուած էր ոստիկանութենէն ի Պատրիարքարան, բայց հանման գործողութիւնը կատարուելու առանց սպասելու Պատրիարքարանի պատասխանին։

ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՑՑ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՍԻ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԶՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՇՈՒՑ

9/21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1884

ՄՈՒՏՔ

	Ոսկերաչափ
Հանդանակութիւն	55,480
Բայէն նուէրք ի Կ. Պոլիս	2,825
Հասոյթք տոմսակաց	34,850
Օթեակք	2,250
Զանազան քաղաքներէ ղրկուած նուէրք	10,195
	105,600

ԵԼՔ

	Ոսկերաչափ
Վարձք թատրոնի	4000
Ելեւքարական լոյս	2500
Երաժշտաց խումբ	2000
Թատրոնի սրահին պատրաստութեան և զարդարանաց, տպագրութեան, թղթեղինաց և այլ մանր ընդհանուր ծախք	8427
Զուտ հասոյթ պարահանդիսի	88673
	105600

Կ. Պոլիս, 11/23 Յունիս 1884

Ի դիմաց Կարգադիր Ծանձնախմբի
Քարտուղար Գանձապետ Նախագահ
Յովհ. Թորոսեան Յ. Աղարեան Մ. Հ. Ֆօրէրը

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝ Շէհրիզօրի կառավարիչ կարգեցաւ՝ Պաղտատի Նախորդ կեդրոնական կառավարիչ Աթաուլլահ էֆէնտի։

Պաղտատի կեդրոնական կառավարիչ անուանեցաւ՝ Շէհրիզօրի Նախորդ կառավարիչ Նաղմի պէյ։

Միւթէսարիֆի ատոլճան տրուեցաւ՝ Իսքէնտերունի դայմադամ Հիւսնի պէյի։

Մայրաքաղաքիս Աւստրիական դեսպանն Օգոստ. Սուլթանին մատոյց Աւստրիոյ կայսեր ինքնագիր նամակն, զոր ուղղած է ընծայեալ նժոյգներն ու նոցա երկու ճարտարարուեստ սպասները բերող պաշտօնակալաց հետ։

Արտաքին գործոց պաշտօնատան կենսագրական գիւանը կազմուեցաւ և անդամք ընտրուեցան։

Օսմանեան ընդհանուր պարտուց յատկացեալ հասութից վարչութեան առաջին քարտուղար Մէհմէտ պէյի պաշտօնին տիտղոսը՝ Մէջիտիէի անուանեցաւ։

Օգոստ. Սուլթանն հրամայեր է՝ 23,000 ղրշ. ծախսիւք Թէքքէ մը կառուցանել Լիտէպ (Հալէպ) Քիյատիզատէ շէյխ Մէհմէտ Եահեա էֆէնտիի բնակարանին կից դեռնին վրայ։

Թարիզ այսօր կը պատմէ ծանր նենգութիւն մը՝ որ Ծովային պաշտօնատան մէջ տեղի ունեցեր է։

«Ցիշեալ պաշտօնատան երեւմտից դիւանի քարտուղարներէն Մուսթաֆա էֆէնտի՝ որ դիւանական բարեկարգութեան ժամանակ պաշտօնակ եղեր է, 97 ի հասոյթէն վճարեալ և փակեալ Հավալէներն հաւաքելով և նոցա վրայ պաշտօնական կեղծ գործողութիւններ կատարելով 2854 լիրայի չափ Հավալէնամէ վճառեր է Վասիլ անուն սեղանաւորի մը, և այս թուղթերն սեղանաւորէն վճառականաց ոմանց անցնելով՝ վերջապէս իբրեւ առ ձեռն դրամ արուեր է պաշտօնատան, վճառականաց ոմանց կողմանէ պաշտօնատունէն առնուած ինչ ինչ վճառաց փոխարէն։ Եւ որովհետեւ այսպիսի գործառնութեանց ատեն սովոր է Հավալէնամէներն համարակալութեան դիւանին քննութեան յանձնել, երբ ըստ այսմ քննութեան կենթարկուին և վճարեալ ու փակեալ Հավալէնամէներն չեն դտնուիր, կը հաստատուի նոցա կեղծ լինիլն, և ծովային գործոց նախարարին ծանուցուելով խլոյն Մուսթաֆա էֆէնտի կձերբակալուի, քննութիւն կրացուի, որ կը շարունակուի ցարդ, և պաշտօնատունը 26 լիրայի թեթեւ դնասով մը կ'անցնի։ Մուսթաֆա էֆէնտի խոստովաներ է, թէ միայն մէկ Հավալէնամէի վրայ կեղծ գործողութիւններ կատարած է ինքը, բայց գրոյն նոյնութիւնը կասկած կուտայ թէ ամենքն ալ իւր ձեռքէն ելած են։»

Վախճանեալ Գատրի փաշայի կնոջ՝ 4,400 ղրուշ ամսաթոշակ պիտի առնու հանգստեան թոշակի մնատուկէն։

Մեծ կղզւոյն թաղապետութիւնը՝ 1500 լիրա տարեկան հասոյթ դայցուցեր է։

Լրագրական վերատեսչութեան կողմանէ միամեայ դադարման դատապարտեցաւ Խմբէրն Էքսբրէս լրագիրն, լրագրական վերատեսչութեան հրամանաց ու պատուիրանաց հակառակ յօդուածներ հրատարակելուն պատճառաւ։

Բամդանի պատճառաւ, պետական խորհուրդն և այլ քանի մը պաշտօնատունք՝ շաբաթ, երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը բաց պիտի լինին։

Կայսերական բժշկական վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէս՝ առաջիկայ Պայրամի տօնէն յետոյ պիտի կատարուի։

Հավալէ ունեցող անձանց պատգամաւորութիւնը նախընթաց օրը Կայս. պալատն երթալով աղերսագիր մը մատուցին երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի Պէյի, որով իրենց դառն վիճակը նկարագրելով, կը խնդրէին Ն. Վեհափառութենէն, որ բարեհաճի նկատողութեան առնուլ առաջին աղերսագիրը զոր պատիւ ունեցած էին մատուցանել։

Մօնթէօռ կիմանայ թէ Բաղաքապետութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնու, Բերայի և Պոլսոյ փողոցները զարդարելու համար։ Կառուցեաց երկու կողմէն ծառեր պիտի տնկուին, քարայատակները կանոնաւորուին և փողոցներն առատապէս լրուին։

Բերայի Թաղապետական Նոր պարտէզին շրջակայից սրճարանապետք աղերսագիր մատուցեր են Մեծ Եպարգոսին, Պլաք պէյի դէմ՝ որ տարեկան 60 ոսկի կը պահանջէ այն սրճարաններէն որոց դրան առջեւ, դուրսը, սեղաններ կը դրուին։ Ն. Բարձրութիւնը խոստացեր է Նկատողութեան առնուլ այս խնդիրը։

Ցառաջադոյն ծանուցած եմք թէ դատական Նախարարը խորհելով իւր պաշտօնատան մէջ կեդրոնացնել բոլոր դատարանները, դաղթականաց յանձնաժողովոյ Նախագահին հետ համաձայնած էր որպէսզի այդ պաշտօնատուն Թիճարէթի ուրիշ մէկ կողմը փոխադրուի։ Բոլոր այս տեղափոխութեանց համար 2000 ոսկի ծախք հաշուած լինելով, դատական Նախարարութիւնը խնդիրը բարձրագոյն իշխանութեան որոշման պիտի ենթարկէ։

Օսմանեան կառավարութեան և Պուլկարիոյ միջև կնքեալ թղթատարական պայմանագիրն հրատարակեցաւ թուրքերէն և ֆրանսերէն լրագրաց մէջ։ Ցիշեալ պայմանագրի գլխաւոր մէկ յօդուածն հետեւեալ է, Կ. Պոլսոյ և Վառնայի միջև թղթատարական հաղորդակցութեան իրաւունքը միայն օսմ. թղթատարութեան վերապահեալ է։

Էքսբրէս մասնաւոր հեռագրէ մը կը տեղեկանայ, թէ Հալէպի Նորընտիր կեդրոնական կառավարիչ Իզզէթ պէյ անդր հասեր է։

Պաթումի քաղաքապետ Էրիսթօֆ Իսմանն ընտանեօք մայրաքաղաքս եկաւ։ Նաւահանգստի վերատեսուչ Տիրալէր փաշա փոքր շրջենաւ մը ղրկեց շրջենաւին ընդառաջ, որով Բարաքէյ ելան և անտի կառքերով Բերա անգլիական պանդոկն օթեւանեցան։

Իւսկիւտարի Ուզուն-Զայրրի ոչխարաց հիւանդութեան երկիւղալի չլինիլն հաստատուած է՝ տեղեկագրով յատկապէս ղրկուած անանաբոյժ ուսուցչաց, որք են Ցանիչ ու Հիւսնի պէյերն և Դալիլ ու Էմիրեան Մինաս էֆէնտիներն։

Ադրիանուպոլսոյ կուսակալն հեռագրած է Ներքին գործոց Նախարարութեան, թէ Կէլիպօլուի կողմը կենդանեաց մէջ ծագած հիւանդութիւնը բոլորովին անհետանալու վրայ է։

Անցագրոց նկատմամբ եղած նոր գրդոյն տնօրինութեանց շնորհիւ մեծ տարբերութիւն կը նշմարուի անոնց հաստատութեան մէջ։ Օրինակի համար, յունիսս ամսոյ առաջին վեց օրերուն մէջ անցագրերէն դանձուեր է 6925 ղրուշ, որ անցեալ տարւոյ նոյն թուականի հաստատեալ վրայ 3895 ղրուշի առաւելութիւն մը ցոյց կուտայ։

Երուսաղէմէն յունիս 8 թուով կը գրեն առ Մօնթէօռ, թէ Բէյթի վարչութեան տեղւոյն ներկայացուցիչը լաւ կը վարեն դործերը, սակայն հիւպատոսք չեն ուզեր պաշտօնապէս ճանչնալ զանոնք, առարկելով թէ իրենց դեսպանատնոյ կողմէ հրահանգ չեն ընդունած։ Հիւպատոսաց այս քնթացքը դժուար կացութեան մը մէջ կը դնէ Բէյթիի ներկայացուցիչներն, որք մնդանենգի մը ձերբակալութեան կամ այլ պարագայից մէջ չպիտի կրնան հիւպատոսարանին դիմել։ Անտարակոյս Բէյթիի վարչութիւնն ուշադրութեան պիտի առնու զայս։

Վ.Հ. Սուլթանք Թերապիոյ մնաւորը, ծովեղերեայ դեղին մը նուիրեր է Հօպարթի փաշայի։

Մեծ Եպարգոսն յանձնարարեց առեւտրական Նախարարութեան՝ աւքսարիական Լայտի ընկերութեան նման Օսմանեան շոգենաւային ընկերութիւն մը հաստատելու աշխատիլ։ Այս ընկերութիւնը պիտի կատարէ կառավարական բոլոր փոխադրութիւնները և Օսմ. թղթատարութեան պայմանները պիտի տանի։ Կառավարութիւնն յանձն կառնու վճարել % 6 տարեկան տոկոս մը ընկերութեան հանելիք բաժնեթղթոց համար։

Ոստիկանութեան հիւանդանոցն այցելող անձ մը կը գրէ առ Մօնթէօռ թէ Քեսմիլ պէյի ջանից շնորհիւ, լաւ դարման և մնունդ տրուելով հիւանդաց, ընդդարութենէ («+օրդէ») բռնուող 250 մարդէ 22ը միայն անկողին կը դտնուին և միւսները բոլորովին բժշկուեր են։

Անցեալները գրած էինք, թէ Ափրիկեան Տրիպօլոյ մէջ Մէհմէտ անուն մարդ մը ուզելով կրթել իւր քննամէայ որդեակն, որ իրեն անհաղորդ է եղեր, Նորա բաղուկները կապեր, ուժգին պրկեր և այսպէս կտրեր է երկու ձեռքերը։ Արդ՝ յիշեալ նահանգի դատական լրագրէն կիմացուի, թէ այդ դաղանաբարոյ մարդն՝ որ դատաստանի ենթարկեալ էր, հրապարակացոյց լինելու և եօթնամեայ բանտարկութեան դատապարտուեր է։

Առեւտրական և երկրագործական Նախարարութեան առաջարկութեամբ, կայսերական հրամանագիր մը կը տնօրինէ, որ տեղական սպառման յատկացեալ բրէֆրէյկը մաքսային ո եւ է տուրքէ ազատ լինի։ Այս ապրանքին վրայ միայն % 1 մաքսատուրքը պիտի վճարուի, այն ալ օտար երկիր ղրկուած ատենը։

Թէնէտոսէն կը գրեն թէ՝ անցեալ գիշեր տեղւոյն տաճանորդի պաշտօնեայ և միանդամայն հանրային կրթ.

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

93

ԽԱՉԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

Ե.

ՀԻՆԳԵՐՐՈՐԴ ԴԻՇԵՐ

Այն մի քանի խօսքերը, որ արտասանեց նա անգիտակցութեան մէջ, ինձ բաշխում էին աշխարհի բոլոր փառքերը։ «Երեւի, նա մտածում է իմ վրա, որ ես նրա երդիների առարկան եմ դարձել»– ասում էի ես, և այսքանով միայն ինձ բոլորովին բախտաւոր էի համարում։ Բայց ո՞վ կը մտածէր, որ այդ բախտաւորութիւնը երկար չէր տեւի ...

«Այդ հոգեկան բերկրութեան մէջ էի ես, երբ մեր հիւրնկալի կրտսեր որդին մօտեցաւ, յայտնեց, որ իր հայրը կանչում է ինձ։ Ես գնացի։ Ներունին առանձնացած էր և, որպէս երեւում էր, պատուիրել էր՝ իր մօտ ոչ ոքի չը թողնեն։ Նա հարցրեց օրիորդի առողջութիւնը, յետոյ խնդրեց, որ նստեմ իր մօտ։ Նա տրխուր, մի և նոյն ժամանակ վրդովված էր երեւում, կամենում էր մի բան խօսել, բայց դժուարանում էր։ Վերջապէս ասաց նա.

— «Այն օրից, որ դուք ոտք էք կոխել իմ տան շէմքի վրա, ես ամենևին չեմ հարցրել ձեզ, թէ ո՞վ էք դուք, ո՞րտեղից էք դալիս, կամ ո՞ւր էք գնում։ Ես այսքանով միայն ուրախ էի, որ իմ հացը բաժանում եմ Աստուծոյ հիւրերի հետ։ Բայց այժմ առանց հարցնելու ևս, ես գիտեմ թէ դուք ով էք, և ո՞ւմ որդին է ձեր մանկահասակ ընկերը, որի հիւանդութիւնը նոյնքան ցաւ է պատճառում ինձ, որքան ձեզ։ Մենք, այս լեռների բնակիչներս, սովորութիւն ունենք, ոչ միայն հիւրասիրելու մի օտարականին, որ մեր տան ծածքի տակ օթեւան է խնդրում, այլ վտանգի ժամանակ մեր պարտքն ենք համարում և պաշտպանել նրան ամեն չար պատահարներից։ Մեր տունը մնողը, ինչ մարդ էլ և լիներ նա, ի՛նչ յանցանք էլ որ գործած լիներ, դարձեալ մեր օգնութիւնն է վայելում։ Այդ մասին կարող էք բոլորովին ապահով լինել...

«Վերջին խօսքերի միջոցին ծերունին զգաւչութեամբ նայեց իր շուրջը, մի դուցէ մի ուրիշը լսէր նրան։ Ես արդէն նախադուշակում էի, թէ նրա յառաջաբանը ինչով պէտք է վերջանար, և չը սխալվեցայ։ Մեզ որոնում էին ...

— «Այս րոպէիս ես վերադարձայ մեր տանուտէրի մօտից, – շարունակեց նա։ — Ցանուտէրը հաւաքել էր իր մօտ մեր շէնի բոլոր ծերերին և կարդաց գաւառապետի հրամանը։ Նրա մէջ գրված էր, թէ Ղարադաղի մէլիքի աղջիկը փախել է իր ծառայի հետ և անցել են մեր կողմերը։ Հրամայված էր՝ որտեղ և գտնելու լինեն նրանց, յանձնեն կառավարութեան ձեռքը, որ յետ ուղարկեն Պարսկաստան։ Հրամանի մէջ ծանր պատիժ և տուգանք էր նշանակված, եթէ մէկը կը համարձակվի թագցնել նրանց իր մօտ։ Ես տարակոյս չունեմ, որ դուք և ձեր ուղեկիցը մի և նոյն անձնաւորութիւնն էք, որ ցոյց է տուած հրամանի մէջ։

— «Այո՛ մենք ենք, – պատասխանեցի ես, առանց որ ես իցէ կասկածանքի, առանց թագցնելու։

— «Շնորհակալ եմ ձեր մտերմութեան համար, – ասաց ծերունին, – հիմա պատմեցէք, այդ անցքը ինչպէս է պատահել։

«Ես ծերունու անկեղծութեան վրա կասկած չունեի։ Իր բարեբարութեամբ նա այն աստիճան գրաւել էր իմ վստահութիւնը, որ ես պատմեցի բոլորը, ինչ որ գիտէի օրիորդի մասին, – պատմեցի նրա հօր փառասիրութեան մասին, թէ որպէս պարսիկ խանի բարեկամութիւնը դրաւելու համար՝ կամենում էր իր աղջկան հնութեան տալ նրան, – պատմեցի օրիորդի ընդդիմադրութեան մասին, որ չը ցանկացաւ պարսկի կին դառնալ, — պատմեցի մեր փոխուստը և այն բոլոր դժբախտ անցքերը, որ պատահել էին մեզ հետ ճանապարհին։ Ծերունին խորին ցաւակցութեամբ լսում էր։ Նրա խորշոմած դէմքի վրա նշմարվում էին բարկութեան և դառն ատելութեան ցնցումներ։

— «Ես չեմ զարմանում խեղճ աղջկայ հօր անգթութեան վրա, – ասաց նա, երբ ես վերջացրի, – ես ճանաչում եմ նրա հօրը։ Նա իր փառասիրութեան համար ամեն բան կանէ, ամեն բան կը զոհէ։ Ես գիտում եմ օրիորդի քաջութիւնը և ձեր անձնանուիրութիւնը, որ յանձն էք առել ազատել նրան։ Բայց այդ թողնենք, խօսենք դաւառապետի հրամանի վրա։

«Ներունու խօսքերից երեւաց, որ իրանց տանուտէրը, որին հրամայված էր որոնել մեզ, եթէ տեղեկութիւն ստանար իմ և օրիորդի մասին, իսկոյն կը մատներ կառավարութեան ձեռքը։

«Իմ յուսահատութեանը չափ չը կար։ Ես գտնվում էի ամենաանելանելի դրութեան մէջ։ Չը գիտէի՝ ի՛նչ հնար գտնել վտանգից ազատվելու համար։ այդ պատճառով, երբ ծերունին հարցրեց, թէ ի՞նչ պէտք է անել, ես ոչինչ պատասխանել չը կարողացայ։

— «Եթէ օրիորդը հիւանդ չը լինէր, գործը շատ հեշտ էր, – ասաց նա փոքր ինչ մտածելուց յետոյ։

— Ես ձեզ՝ երկուսիդ ևս կուղարկէի Սիսիանի կողմերը, իմ բարեկամի մօտ, նա կը պահէր ձեզ, մինչեւ հրամանը կը հնանար և ամեն բան կը մոռացվեր։ Բայց օրիորդի հիւանդութիւնը ինձ դժուարութեան մէջ է դնում։.,

«Նա դարձեալ մտածութեան մէջ ընկաւ և ապա շարունակեց.

— «Ռուսաց տիրապետութիւնից առաջ մեր կողմերի հայերն ևս մի և նոյն դրութեան մէջ էին, ինչ դրութեան մէջ գտնվում են այժմ Պարսկաստանի հայերը։ Պատահում էր, այս և այն խանը, այս և այն բէկը մի գեղեցիկ հայ աղջիկ էր տանում, իսկոյն իր ծառաներին ուղարկում էր և բռնութեամբ տեսնում էր իր տունը։ Ոչ մի ծնող համարձակութիւն չուներ հակառակելու։ Միանդամ պարսկի տունը մտած աղջիկը, այլ ևս այնտեղից դուրս չէր դալիս։ Նրան կամ աղախին էին դարձնում, կամ հարճ և կամ կին։ Ծնողները աշխատում էին տգեղացնել իրանց աղջիկներին, որ պարսիկների աչքին հաճելի չը թուին։ Այստեղից սովորական դարձան դլխի և երեսի այն այլանդակ փաթոթները, որ այժմ կրում են մեր կանայքը։ Բայց մի այլ հնար ևս երբեմն ազատում էր մեր աղջիկներին։ Երբ ծնողները հասկանում էին, որ պարսիկը աչք ունի մեկի վրա, իսկոյն վեր էին առնում աղջկան և պակում էին պատահած հայ տղայի հետ։ Ամուսնացած կնոջը չատ չէին դիպչում, նրան անպատուում էին և բաց թողնում, որովհետեւ կին դարձնելու համար բաւական դժուարութիւններ կային։ Պարսկական օրէնքը արդելում է՝ ամուսին ունեցող կնոջը, ինչ ազդից և կրօնքից լիներ նա, իրա կին դարձնել, քանի որ նա չէր բաժանված իր ամուսնից և պարսկական կրօնքը չէր ընդունած։ Բայց աղաբ աղջիկների վերաբերութեամբ այդ տեսակ պայմաններ չէին պահանջվում։

ՐԱՖՖԻ

(Շարունակելի)

թուրեան նախագահ (Դեպուտատ Ղ-պէ-ի բէպ) ամփոփացեալ և երկու զուգակց տեր Նեֆիպ էֆ. անուն անձ՝ հակառակ իւր պաշտօնին խնդճ նաւավարի մը տունը կը մտնէ և նաւավարին բացակայութենէն օգուտ քաղելով, կնոջը պատիւն արատաւորել ուզած պահուն տեղւոյն բնակիչները լսելով զայս, հարիւր յիսունի չափ անձինք Գայմագամի, Հաքիմ էֆէնտիի և թաղային իմամներու հետ մէկտեղ տունը կը կոխեն և յիշեալ պաշտօնեից ամբողջութեան պատիւը արատաւորող անձը դէս մերկ կէս հագուած վիճակին մէջ կը տանին ի բանտ։ Ցարդ բանտն է, և պէտք եղած հարցափորձն ի մօտոյ պիտի կատարուի։

—

Մեծ եպարգոս Սայիտ փաշա շաբաթ օրը Ցար իւլ Շէֆագաթի վարժարանն այցելելով, աշակերտաց վիճակը քննեց և գոհ մնաց։ Աշակերտներէն մին ուղերձ մը կարդալով, Ն. Բարձրութիւնը սաստկապատասխանեց։

«Գոհ եմ՝ իմ այցելութեանս առթիւ ձեր արտայայտած երախտագիտական ըզգացումներէն։ Երկար տարիներէ ի վեր ձեր դպրոցին հմտաւոր դիրքի, և կուզի անձամբ տեսնել ձեր յառաջադիմութիւնը։ Այսօր, հանրային զբաղումներս պարապոյ ժամ գտնելով, փութացի այս հաստատութիւնն այցելել։ Աշխարհի մէջ ամէն ոք դաստիարակուելու պէտք ունի։ և պիտի յաւելում թէ զրական դաստիարակութիւնը դիտական դաստիարակութենէն անբաժան է։ Մեր վեհապետը քանիցս փորձեր տուած է թէ ինչ կարեւորութիւն կ'ընծայէ հանրային կրթութեան, զրականութեան և քաղաքակրթութեան զարգացման։ Վեհ. Սուլթանին այս զգացմանց համար ամենաջերմ աղօթքներ կը մատուցուին ամէն օր։ Վասն Նորա թանկագին կենաց երկարութեան։ Կիսնդնեմ ձեզ թէ Օգոստ. Սուլթանը ձեր յառաջադիմութեան ուշ կը դնէ։ և եւ հմակրանքը չպիտի պակսեցնէ ձեր վրայէն։ Հայրենեաց ծառայողներ պատրաստելով է որ մարդ կրնայ իւր երախտագիտութիւնն արտայայտել, և այս՝ ուրիշ կերպով չէ՛ներ բայց եթէ կրթուելով։ Ուրեմն ձեր ամենէն նուիրական պարտքն է կրթուիլ։ Կը յուսամ որ օգտակար անհատներ պիտի լինիք, և ապագային մէջ տէրութեան և ազգին հաւատարիմ, և մեծ ծառայութիւններ մատուցանելով նշանաւոր պիտի հանդիսանաք։»

Այս խօսքերը «կեցցէ Վեհ. Սուլթանն» եռանդագին աղաղակներով ընդունուեցան։

—

Հայտար փաշայի երկաթուղւոյ կառախումն երէկ առաւօտ կայարանէն մեկնած պահուն, տասնտպեակի մը ոտքը հմմլեց. կերեւի թէ այս մարդը դիտմամբ չգեկտարքին առաջ նետուած էր, կենացը վերջ տալու համար։

—

Փարիզի լրագիր մը օսմ. նաւատորմին արդի կացութեան վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ հետզհետէ զարգանալու վրայ է։ Ն. Վ. Ապտիւլ Համիտ կայսրը մասնաւոր կարեւորութիւն մը կ'ընծայէ իւր նաւատորմի բարգաւաճման և ոչ միայն անձամբ կը տեղեկանայ զինուորական և նաւային արհեստին յառաջադիմութեան, այլ և իւր շուրջն առած է քանի մը անձնուէր, խմաստուն և հմուտ մարդիկ որոց միակ զբաղումն է վեհապետին ձեռնարկութեանց օգնել։ Վեհ. Սուլթանը քաջ գիտնալովթէ ծովախումբն ո՛րքան կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ արդի նաւային զինուց մէջ, նոր տեսակ զանազան մարտանաւեր և ծովամարկիր նաւեր կուզէ ունենալ։ Ցիչեալ նաւուց չնութեան համար, եթէ Մէսուտիյէի նման զրահաւորի մը ծախքը միայն տրուի, օսմ. նաւատորմն այժմեանէն քան անգամ աւելի շարժուն և զօրաւոր պիտի լինի։ Կը հաւատուի թէ, կը յաւէ Փարիզի թերթը, Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ ծովաւորմ արձակող վեց հրետանի, երկու մարտանաւ և 12 ծովամարկիր արագընթաց նաւ չինուին, որոց երեքն արդէն Ֆրանսայի մէջ պատրաստուելու վրայ լինելով, յառաջիկայ յունուարի մէջ պիտի յանձնուի։

—

1884 յունիս 6ին քաջուած Թունուզի միճակահանութեան շահող թիւերու ցուցակն երէկի Թղթաբերով հասաւ։ Գլխաւոր թիւերն են. առաջին պարգեւն 50,000 Ֆրանգ, թիւ 1,138,582 շահեցաւ. երկու պարգեւ 10,000ական Ֆրանքնոց, 0,134402 և 3,037,331 թիւերը. և երկու պարգև 5000ական Ֆրանքնոց, 1,236,818 և 2,420,694 թիւերը։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

(Այս օրուան)

ԱՅԱՆՆ ՌԻԻԴԵՐ

Պուքրէշ 20 յունիս.

Ռումանիոյ խորհրդարանի արտասովոր նստաշրջանի փակման առթիւ թագաւորին կարդացած պատգամագիրը կը յիշատակէ այն կարեւոր յառաջադիմութիւնները որք եղան Սահմանադրութեան վերաբերեալ, ընտրական օրինաց բարեփոխման և տնտեսական ու երկրական զանազան օրինաց քննութեան նկատմամբ, և կը հաստատէ թէ երեւմուտքը բարգաւաճած է և երկրագոյցն հաւատարիչուած։ Պատգամագիրը կը հաստատէ թէ ժառանգական սահմանադրական միապետութիւնը մեր ընկերական չէնքին անկեան վէմն է և նոր ապացոյց մը առ վեհապետն համակրանաց, վստահութեան և անձնուիրութեան։ Երկիրը կրնայ ապահով լինել արքայական պալատն մէջ որ ազգինն է և երկրին գաղափարներն, զգացումներն և պիտոյքներն միշտ զօրաւոր նեցուկ մը պիտի գտնեն անդ։ Բուսնիա ի չնորհս իւր տուուն ընթացքին, Եւրոպիոյ մէջ այնպիսի դիրք մը գրաւած է որ պարծանք կը բերէ իրեն։

ԱՅԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Խմայիլիա 21 յունիս.

Յունիս 11էն 20 Սիւէզի ջրանցէն անցնող նաւուց թիւն է 80, և տոնօրեայ հասոյթն 4,530,000 Ֆրանք։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԴԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 12 Յունիս

—

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քօնսօլիտ

Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ...գ.հկ.	8	25
Պօրսային գոցուելէն վերջը «	8	23 1/2
Երէկ Բերայի մէջ.....	—	
Առաւօտուն բացուեցաւ..... «	8	25
Բարձրագոյն գին ..... «	8	25
Նուազագոյն ..... «	8	24
Կէս օրին ..... «	8	24
Փոխառութիւն 1863.....Ֆր.	54	
» 1865..... «	49	
» 1869..... «	44	
» 1873..... «	39	
Պօն տիւ Թրէզոր.....Անգլ. լիրա	16	25
Բուսէլի երկաթուղի.....Ֆր.	41	50
Օսպիկասիոն տը Բրիօրիթէ »	370	

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍ

Սօսիէթէ ժէնէրալ....Անգ. տալի	3	30
Բրէտի ժէնէրալ..... Օսմ. լիրա	7	15
Պանք տը Բօնս. (դուբ. կոր.)	6	20
Սօս. Շանժ է վալ.... Օսմ. լիրա	3	28
Թրամուէյ ..... « «	290	
Ինիփիկ. Եգիպտական	64	30
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	64	
Գիշերը գործ չեղաւ	63	25
Այս առաւ. բացուեցաւ..	63	25
Կէս օրին նոյն գին	63	25

Ընթացք դրամոց

Օսմ. տալի..... ղրշ.	100	—
20 Ֆրանքնոց ..... «	87	26
Անգլ. տալի ..... «	110	4
Բրիմից ..... «	31	10
Բօլ Նմբերիալ ..... «	90	7
Ռուսլի Թղթադրամ..... «	9	1
Թալէր ..... «	—	
Ֆիօրին ..... «	9	3
Մէճ. արծ. (տարբ.) ..... «	108	8
Հինգնոց ..... «	102	25
Մէթալիք ..... «	100	10
Պղինձ ..... «	730	—
Թղթադրամ..... «	—	—
Վեցնոց..... «	103	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 23 Յունիս ժամ 3 վ. 15 երեկոյ

Անգ. Քօնսոլիտ գոցուեցաւ....	100 1/16	
Օսմ. « բացուեցաւ....	7 15/16	
« « գոցուեցաւ....	7 7/8	
Օսմ. փոխառութիւն 1863	10 1/8	
« « 1869	9 1/8	
« « 1871	66	
« « 1872	16	
« « 1873	3	
Փոխառ. 1877.....	73	
Պանք Օթօման	15 3/8	
Ռուսական փոխառ. 73 (գ. կ.)	90	
Եգիպտ. միացեալ (ունիֆիկ)	57 5/8	
« առանձն. (բրիմիէ ժիէ)	82 1/2	
Տայրա Սանիէ	57 1/8	
Տօմանիալ (փոխառ. Բօչիլտ).....	32 1/2	
Հունգ. պարտատոմսերի 1877.....	103 1/4	
Փոխանակ. Բարիզի վրայ	—	

Վիէննա 23 Յունիս ժ. 4 երեկոյ

Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ	122	10
Օսմ. Երկաթուղի	20	20

Բարիզ 23 Յունիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթ 4 1/2 0/0 ..... բաց	107	95
« « 3 0/0 բաց	78	
Օսմ. Քօնս. բացուեցաւ	8	
» « գոցուեցաւ.քրն. կա.	7	92 1/2
Օսմ. փոխառութիւն 1863.....	—	
« « 1865.....	50	
« « 1869.....	45	
« « 1873.....	40	
Օսմ. Երկաթուղի	41	25
Օսմ. Բէժիի բաժնեթուղթք	546	25
Պանք Օթօման	641	25
Իրլանդ Լիոնէ	551	25
» Ֆոնսիէ.....	1327	50
Բաժնետոմս Լիոնի (կուբ. կոր.)	1225	
Սուէզի ջրանցք.....	1980	
Ռուսական 5% 1877ի	93 1/8	
Իտալական Ռանթ.....	96	35
Արեւ. Ռուս. (Ռիս Օրիան.).....	—	
Եգիպտական միաց. դոց (ինջած)	292	50
Ասպանիական (արտաքին).....	61	
Բրիօրիթէ թիւրք	363	75
5 % Հելլենական	365	
Զէք Լոնտրայի վրայ.....	25	19

(ԲԲԻԷ պուրսը գոց է)

«ԱՄԵՆ ԻՆՉ որ պատեհ ժամանակի մէջ կը լինի, լաւ արդիւնք կունենայ» կրսէ հին առած մը, որ կրնայ յարմարիլ անոնց որք փոյթ կը տանին, տարւոյն ամենէն տաք եղանակին մէջ, արիւնին մաքրել նոր այժ և զօրութիւն զգենուլ համար։ Պ. Ռ. Պրանդի Զուլեկերիական գեղահատներն այս արդիւնքը ձեռք բերելու գլխաւոր միջոցն են։ Դեղամատակաց քով կը գտնուին ի գին 6 ու կէս դրուշի տուփը։ Ուշադրութիւն ընելու է Պրանդ քիմիագէտին Զուլեկերիական բուն դեղահատներն առնուլ։

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Թուրքիոյ բոլոր քաղաքաց համար, Կ. Պոլիս, Կալատա, Եուսուֆ Իզզէտտին խան, Պ. Ժ. Հ. Ռիէքէհօֆի վաճառատունը։ Կը գտնուի նաեւ դեղախառնուր դեղամատակաց խանութներու։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԴԻՏՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ԴԵՂԵՑԿԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Կրնան զարմանալ ամէն անոնք որ յօդուածս կարդալէ առաջ ի վերեւ նշանակեալ ԴԵՂԵՑԿԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ բառը կը տեսնեն Դիտականին ներքև։ Այս զարմանքը փարատելու համար միայն մեկ վայրկեան մը ունիմ. այն է թէ ինքնաբերաբար չընտրեցի այս նիւթը այլ հետեւեցայ Թուրքերէն լրագրոյ նշանաւոր յօդուածագիր Պ. Լը Վէռիէ ի որ 10 յունիսի գիտական տեսութեան մէջ գեղեցկագիտութեան վրայ կը գրէ բոլորովին նոր տեսակէտով մը՝ Պ. Կիյօ անուն հեղինակին վերջերս հրատարակած գրքին վրայ խօսելով։

Եթէ մեր ընթերցողք չեն մոռացած՝ Աբէ-Եէի Զատական յաւելուածին մէջ Ս. Ցամտեան էֆէնտիի մի քանի տողերը այս նիւթին վրայ, ըստեմ նախապէս թէ իմ ըսելիքներս կամ լաւ ևս Պ. Լը Վէռիէի ըսածներն որ հոս պիտի բացատրեմ՝ մեծ առքնչութիւն չունին այդ դրուածին հետ։

Պ. Լը Վէռիէ ինքն ևս կրսէ թէ ի սկզբան կրնայ թուիլ թէ դիտութեան և գեղեցկագիտութեան մէջ ամենէին առընչութիւն մը չկայ, եթէ ոչ գեղեցկագիտութիւնն ինքնին մի դիտութիւն ըլլալու կարելիութիւն։ Ֆրանսայի, Գերմանիայ և Անգլիոյ մէջ բազմաթիւ հեղինակներ ջանացած են գեղեցկին օրէնքներ սահմանել, գեղարուեստից սկզբունքները վեր լուծել և անսասան կանոններ տալ։ Կարե՞լի է կամ օր մը կարելի պիտի ըլլայ դասագրքի մը մէջ ուսանիլ և վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ սովորիլ հիանալի պատկեր մը, սքանչելի արձան մը կամ Մշակականի նման բանաստեղծութիւն մը յօրինելու եղանակը։ Բանաստեղծներ, գրագէտներ, արհեստաւորներ այս աշխատութեան ձեռնարկած են սակայն գիտութիւնը չէ կրցած համակերպիլ այսպիսի գործողութեանց որոյ համար ճիշտ չափերն, որոշ սահմանները, խիստ կանոնները ստէպ թողուլ ու դիպուածական միջոցներ ձեռք առնելու անհաճոյ եղանակին դիմել անհրաժեշտ է։ Սակայն, ինչպէս կրսէ Պ. Լը Վէռիէ, դիտութիւն և գեղեցկագիտութիւն միևնոյն մտաց արդիւնքն են և մարդկային իմացականութիւնը իւր ամէն գործողութեանց մէջ միութիւն մ'ունի, որովհետև մի է։ Ոչ ոք երկու տեսակ գլուխ կամ միտք ունի։ Բանաստեղծն կամ երաժշտագէտն միևնոյն ուղեղով զմեզ սասթիկ յուզելու չափ կը շարադրեն և կը յօրինեն և նոյն ուղեղով իրենց նպարավաճառն կամ կօչկակարին հաշիւը կը տեսնեն ամենագրական մանրամասնութեանց մտնելով։ Ըսել է որ կրրնայ յուսացուիլ առքնչութիւն մը, կապ մը գտնելու մտային կարողութեանց տարբեր արտադրութեանց մէջ քանի որ արտադրիչ գործիքը նոյն է։

Պ. Կիյօ զայս փորձել կը ջանայ, բայց ի զուր։ Իւր գրքին մէջ մի քանի գլուխներ միայն կը քարոզեն թէ հակառութիւն կայ գիտական մտածութենէն և երեւակայութենէն միջև, գիտական մտածութեան և հանճարին ինքնին ընդդմանմ միջև։ Այս իրա՞ւ է։ Կերեւի թէ կան գեղեցկագէտք, Պ. Ռիւսքէնէնման և բանաստեղծ Քնման Պ. Սիւլլի-Բրիւսոմի որ այո՛ կ'ըսեն։ Այս վերջինը որ օրուան ծանօթ բանաստեղծներէն կը համարուի, կը կարծէ թէ ներկայ ժամանակիս գիտութեան պատճառած յառաջադիմութիւնը չէն նպաստեր երեւակայութեան զարգացման։ Իրեն համար «Հին ատենները ճախատեսիլ առագաստաւոր նաւերը» առաւելութիւններ ունին «Մեր տաղեալ շոգենաւերու» վրայ։ Բայց այս կէտին վրայ պէտք չէ վիճաբանիլ։ Հակառակ ամէն յօդուածագիրներու կարծեաց գեղեցկութեան սահման տալ դժուարին խնդիր է։

Եթէ կայ բան մը որ այժմէն կը բնայ գիտցուիլ, այն է՝ ինչպէս ամէն գործի մէջ նոյնպէս գեղեցկութեան մէջ, նպատակին միջոցներուն հետ ունեցած յարաբերութիւնը դանել, փափագելի նպատակը թէ նիւթական ըլլայ և թէ էթէս։ Խորին ներդաշնակութիւն մը կայ գործածուած միջոցներուն և արդեանց մէջ և ինչպէս ալ ըսեն միշտ դատողութեան բաժինն կայ գեղեցկութեան մէջ։

Նպատակին և միջոցներու ներդաշնակութիւնը ինչպէս եկեղեցւոյ մը չէնքին մէջ նոյնպէս նաև վարժարանի մը և կամ երկաթուղւոյ կայարանի մը չէնքին մէջ կրնայ դրուիլ։ Որչափ գեղեցկութիւն կայ հին Հռոմայեցւոյ չինած ագուդայից մէջ նոյնքան գեղեցկութիւն կայ ներկայ ժամանակներու մէջ կառուցեալ երկաթեայ մեծատեսիլ կամուրջներու մէջ։ Այս գեղեցկութիւնը ժամանակին և նպատակին յարմարութեամբն է որ կը գնահատուին։ Ինչ ուզել բան կըլլար եթէ երկաթուղւոյ կայարանները ոսկեզանոներով զարդարել ուզէինք, որոնք միայն պալատներու և և մեծ պարտէզներու յատկացեալ են և կամ զինուորական պահականոցի մը ճակատը յունական պալատի մը զարդերով շքաւորէինք։ Մարդկային ընկերութիւնը միշտ կը փոխուին և փոխման գլխաւոր պատճառներու միջոցն է գիտութիւնը որ նորահնար գիւտերներ և բարւոքումներ կ'ընծայէ նորագոյն պիտոյից գոհացումներ տալու համար։

Դեղեցիկն սահմաններու դրական բացատրութեանց դժուարութիւնները զանց կառնեմ հոս նկարագրելէ և կ'անցնիմ այն անհամաձայնութեան վրայ որ ըստ Պ. Կիյօի կայ գիտական մտածութեանց և երեւակայութեան միջև։

Այս կէտին վրայ ժողովրդային կարծիքը լի է նախապաշարմամբ. քիչ թուով են այն անձինք որ չեն ըսեր Պ. Մաթէո-Ռանօլտի պէս «բանաստեղծութիւնն ինչպէս գիտութիւն աշխարհի մեկնութիւն է. բայց երբէք գիտութեան մեկնութիւնը իրաց վրայ չեն ներշնչեր այն ներքին զգացումը որ կուտան բանաստեղծական մեկնութիւնք, ինչու որ առաջինները միայն մարդկային սահմանափակ կարողութեան մը ուղղեալ են և ոչ ամբողջ մարդ էակին. այս պատճառաւ բանաստեղծութիւնը չկրնայ երբէք։» Մենք ալ կը հաւատանք թէ բանաստեղծութիւնն չկրնայ բայց գիտութիւնն ևս երբէք չպիտի կրնայ։ Դիտութիւնը չէ թէ միայն եղերութեանց հաւաքածոյ մ'է այլ կարծուածէն աւելի յարակից է նա բանաստեղծութեան ինչու որ, ինչպէս Բօլէրին կ'ըսէ, գիտութիւնը որ զարմացմամբ կ'սկսի զարմացմամբ ալ կը վերջանայ։ Դիշերուան խորհրդութեան մէջ ճրագ մ'է որ դարձ'ի դար իւր ճառագայթները կընդլայնէ մթութեան մէջ աւելի մեծ միջոց մը լուսաւորելով, բայց հեղհեղաբար աւելի ցուցունելով միանգամայն խաւարին խորութիւնը։ Սխալ գաղափար մը ունենալ է գիտութեան վրայ, զայն մթութենէ, և դաղանիքներէ հեռաւորաբար բանաստեղծութենէ զուրկ գտնելը։

Գիտութեան ներկայ վիճակին մէջ զօրութեանց փոխանցման, տիեզերաց մէջ տարածեալ շարժման ուղղութիւն վրայ այնպիսի տեսութիւնք կան որ մտաց համար անհուն և անսահման ասպարէզներ են։ Միթէ չմ'ոյ բանաստեղծութիւն այն հզօր ենթադրութեան մէջ որով Պ. Ֆէյ կուզէ բացատրել տիեզերաց կազմութիւնը և որ համառօտիւ ներկայացուցի մեր ընթերցողաց։ Բայց միայն աստեղագիտութիւն, բնագիտութիւն և սոցա նման գիտութիւնք չեն որ երեւակայութեան պէտքն ու գործածութիւնն ունին։ Դիտութեանց ամենէն վերացականներն, ամենէն աւելի ճշմարտութեան մօտ եղողներն, չափագիտութիւնք (մաթէմաթիք) ևս կարօտ են երեւակայութեան և այնքան կարօտ որ առանց զօրաւոր երեւակայութեան ոչ ոք կարող է չափագէտ ըլլալ։

Չափագիտութիւնն իւր բարձրագոյն մասերուն մէջ անսահման աշխարհ մը կ'սահմանէ բոլորովին էական։ Օրինակ մը. առնենք երկրաչափութիւնը։ Մեր գիտցած երկրաչափութեան մի փոքր մասը միայն կը գբաղնենք բնութեան մէջ։ Հաղիւ թէ երկրորդ աստիճանի կոր գծերը կրնանք գտնել երկնային մարմնոց շարժմանց մէջ։ Իսկ երրորդ աստիճանի երբ կելնենք չէ թէ այդ տեսակէտն ամենէն նոյնը մը չկայ տիեզերաց մէջ այլ նաև սոցա դասակարգութիւնն ամենադժուարին դրած մը կը դառնայ։ Սակայն ի վերջոյ կրնանք յաջողիլ և կը գտնենք այնպիսի յատկութիւններ և այնպիսի նորանոր ճշմարտութիւններ որոնք լոկ մեր երեւակայութեան արտադրածներն են ինչպէս չկան բնութեան մէջ։ Երկրաչափութեան մէջ ստէպ այնպիսի գծերու, մակարդակներու և ծաւալներու վերայ կը խօսուի որոնց ամենաճիշտ յատկութիւններն կ'որոշուին և անոնց մէջ անթիւ եղրակացութիւնները կը հանուին թէպէտեւ անկարելի է և ոչ ոք կարողացած է այդ ձեւերը գծել և տեսնել աչքդ։

Երկրաչափութիւնը ի վերջոյ գերբահաշուոյ հլու աղախնէը կըլլայ և երբ այս եղած է այլ ևս չկայ սահման ոստ չափ տրուի գրահաշուոյ կամ հանրահաշուոյ զօրաւոր միջոցներուն։ Եւ ինչ սահման կրնայ դրուիլ հանրահաշուոյ որ որչափ ուզէ կը բազմապատկէ փոփոխելիներն ու նոցա աստիճանը մինչեւ երկրաչափութիւնը կը փորձէ նորա հաւատարութեանց թարգման կանգնիլ։ Կէտէն գիծը կ'ելլէ, գծէն մակարդակը, մակարդակէն միջոցն իւր երեք տարածութեամբը, լայնութիւն, խորութիւն, երկայնութիւն։ Վերջէն մտային զօրաւոր ճիգ մը, որ երեւակայութեան ճիգէ մը աւելի է նոր տեսակ միջոց մը կը հնարէ զոր տարածութեամբ, և այնպիսի եղանակաւ որ հինգ, վեց և օ եւէ թուով տարածութեամբ միջոցներ դանելու ճամբայ կը բանայ։ Հոս երեւակայութիւնը ամենազօրեղ է, ինչու որ ամենահանճարեղ բանաստեղծին ամենանուրբ գրուածը չատելիս կարող ենք հասկնալ սակայն անկարելի է մեզ երկրաչափներուն չորս տարածութեամբ միջոցներուն վրայ գաղափար կազմել ինքներնիս։ Այդ տեսակ միջոց այնպես չենք կարող հասկնալ ինչպէս չպիտի հասկնամ մեր բնական միջոցին էութիւնը եթէ էակ մը մակարդակ մակերեւոյթի մը վրայ ծներ հոն ապրէր և անկարող ըլլար անկէ դուրս ելլելու։

Նոյնպէս եթէ մտածենք թէ երեւակայական քանակութիւնք այնչափ մեծ դեր կը խաղան չափագիտութեան մէջ որ մինչեւ իսկ իրական քանակութիւնք սոցա մի մասնաւոր վիճակն կը նկատուին՝ կրնանք թէ երեւակայութիւնն գիտութեանց մէջ օրքան մեծ դեր կը խաղայ և թէ սըխալ է այն փաստը որ գեղեցկագիտութիւնն ու գիտութիւնն իրարմէ զատելու համար, առաջնոյն երեւակայութեան վրայ հիմնեալ ըլլալը առաջիկը բերէ վերջինն միայն չոր գաղտութեանց և դրական պատճառաբանութեանց արդիւնք նկատելով։

Զատական գիտութեանց մէջ շարունակ և անդադար հնարքներու, գիտերու և գուշակութեանց ասպարէզ մը կայ որոյ համար մտային այն կարողութիւնք պէտք է գործածել որոնք արուեստից և բանաստեղծութեան անհրաժեշտ են։ Միայն սառ տարբերութիւնը կայ որ, մինչդեռ բանաստեղծութիւնը ամէն բան մարդկային ձեւի կը վերածէ, մինչեւ իսկ անհունութիւնը, մինչդեռ նա անշունչ իրերու և կրքերու խօսք կ'ուտայ, հոգի կուտայ քարի կտորին, ջրոյ կաթիլին, տիեզերաց սարսափելի պարպութեան՝ չափագիտութիւնը անդադարացականութիւն միայն կը դնէ։ Կոյսերու տեղ կէտեր կառնէ. անհունութիւնն իրը քանակութիւն մը հաշուէ և կը գործածէ։ Ճշմարիտ աշխարհի մէջ հազարաւոր աշխարհներ կստեղծէ և այսպէսով ճշմարիտը իրը մի մանուոր ձև մը կը թուի այն ընդհանուր ձեւերուն քով որ մարդկային միտքը կարող կըլլայ ըմբռնել։

Յօդուածագիրը կըսէ։

«Պէ՞տք է Պ. Ռընանի հետ հաւատալ թէ մարդկային սկզբնական ճգանց արդիւնքն եղող արուեստն ամէն բանի հետ փոքր առ փոքր պիտի իյնար «բնագրմանց դասէն խորհրդածութեանց դասուն մէջ։» Բաւերը լաւ ճանչնալ պէտք է։ Մենք կը հաւատանք թէ գեղարուեստից մէջ միշտ խորհրդածութիւն գտնուած է սա տեսակէտով թէ չատ մտածել պէտք եղած է նիւթի մը և նորա նպատակին մէջ ներդաշնակութիւն գտնելու համար։ Մարդուն համար սա միայն կրնայ ըսուիլ թէ իւր պատայքը նորա զարդացմամբ տակաւ առ տակաւ պարզապէս բնագրման արտայայտութիւնն ըլլալէ կը դադրին, աւելի բաղադրեալ և հետեւաբար աւելի արուեստական կըլլան և այսու հանդերձ այս կարգէն չեն աղնուագոյն և բարձրագոյն բնագրմունք որ ի սկզբանէ անտի գեղարուեստից կոչմանէ մեծագոյն ճգունք պահանջած են։»

Երբ Նէվտոնի կը հարցնէին թէ ի՞նչպէս գտաւ տիեզերաց ձգողական զօրութեան սկզբունքը, «մտածելով» պատասխանեց։ Բայց պարզ խորհրդածութիւնն ալ չէ կարող առանձինն ասոր նման հրաշքներ գործել և ասոր համար է որ ամէն մարդ կարող է մտածել բայց ամէն մարդ Նէվտոնի նման գիւտ ընելու բնագրումը չունի։ Զարգարև ներքին լոյս մը, յաւիտենական ճշմարտութեանց բնագրում մը պէտք է օժանդակէ խորհրդածութեանց։ Պ. Կիյօ կրսէ թէ «Ցարատէ իւր գիտական ճշմարտութեանց վրայ ունեցած գաղափարներն իրը ներքին լուսաւորութեամբ մը գոյացած կը նկատէր»։

Բէրլէր, Բասկալ, Նիվտոն, բանաստեղծի բնաւորութիւն ունէին կըսէ Պ. Թէնտալ։ Նոյն բանը կրնայ ըսուիլ Պ. Բօչիի և ժամանակակից մեծ չափագէտներու համար քան Պ. Լը Վէռիէյի։ Մտային կարողութեան տեր մարդիկ ներքին տեսութիւններ ունին և նորա չէ թէ միայն պարզ հայելիներու նման կը գիտեն ամէն ինչ այլ նաև կ'ստեղծեն։ Մինչդեռ անձանօթին առջեւ են, միշտ իրենց հեռաբերբութիւնը կը տանի զիրենք և ոչինչ կարող է գոհացնել զանոնք, ինչպէս ոչինչ կարող է գոհացնել մեծ նկարիչները, բանաստեղծները, երաժշտագէտները և մեծ դերասանները։

Ուրեմն անմիջական կապ կայ գիտութեան և գեղեցկագիտութեան մէջ։ Այսօր չենք դիտեր թէ ի՛նչ օրէնքներ են գեղեցիկը ստեղծող զատոյ. սակայն գիտենք, մանաւանդ Պ. Կիյօի գիրքը կարդալէ վերջ, թէ գեղեցկագիտութիւնը զուրկ չէ ո՛եւէ կանոնէ, թէ պարզապէս փայրիենական ներշնչմամբ անկարելի է գեղեցիկն արտադրել, և թէ ինչպէս գիտութեան մէջ նոյնպէս նաեւ գեղեցկագիտութեան չէ կարելի դործել։

Ց. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Անկողինն այնպէս մը պէտք է դնել, որ դլուխը դէպի հիւսիսային կողմը լինի և ոտքերն դէպի հարաւ, այս կերպով երեքշաբաթի հոսանքն ոգնայարի ոսկեր ուղղութիւնը կ'առնու, և գիշերը, ջղային անհանգստութիւն չէք ղգար այդ հոսանքին պատճառաւ։

Աբասնատէր, Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

[illegible]

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՇԱՒԱԹԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 4—9 ՅՈՒՆԻՍ

ՅՈՐԵՆ. —Այս շաբթու հրապարակը հաստատ էր պատրաստից նուազութեան և հասած ապրանաց փոքր քանակութեան պատճառաւ, որով գիները բարձրանալու վրայ են։ Հասաւ 10,000 գրիւ կակուղ ցորեն, 5,000 գրիւ կարծր ցորեն։ Վաճառեցաւ 5,000 գրիւ կարծր ցորեն և 15,000 գրիւ կակուղ և 5,500 գրիւ կիրդա։ Պատրաստ կայ միմիայն 5,500 գրիւ կիրդա։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ. —Այս շաբթու 20,000 գրիւի մօտ ապրանք վաճառեցաւ որոց 11000 գրիւն ի դին 14½–15 և 9000ը ի դին 15¼։ Անդղիոյ համար պահանջը խիստ լաւ է և գիները բարձրանալու հակեալ։

ԳԱԲԻ.— Տեղական սպառման համար 5,000 գրիւի մօտ վաճառմունք եղան ի դին 11–12½ ՂՐՇ գրիւը։ Եւրոպիոյ համար գնողներ կան հրապարակին վրայ ի դին 11 ՂՐՇ քիլէն։ առանց վաճառողի հրապարակը հաստատ է։ Պատրաստ 10,000 գրիւ։

ԶԱՎՏԱՐ. —Հրապարակին վրայ գնողներ կան ի դին 15 ՂՐՇ գրիւը, բայց վաճառք կը պակսին։

ԼՈՒԲԻԱ.— Պատրաստը պակսելով գիները անուանական են։ արդէն թէ տեղական և թէ դրսի համար զօրաւոր պահանջ մը չկայ։

ԲԱԿԼԱ.— Այս ապրանքին վրայ մեծ գործ չկայ վասն պատրաստ ապրանք կը պակսին։

ՍԻՍԵՌՆ. —Պահանջը տկար է այս ապրանաց վրայ, անուանական գներով բաւական պատրաստ կայ։

ՖԹԱԿՆԱՀՈՒՆՏ. —Այս տարուան բերքին համար գնողք կ'առաջարկեն 23–24 ՂՐՇ. գրիւը դրսի համար։ Թէև առայժմ այս գներով վաճառողք կը պակսին, բայց մօտերս բաւական գործառնութիւնք կը յուսացուին։

ՍՈՒՍԱՄ. —Շրջակայից ապրանք 102 էն մինչ 105 փրլ կ'ստանան տեղական սպառման համար, բայց ապրանք կը պակսին։ Առաջոյի տեսակը մինչ 110 փրլ կրնայ առնուիլ։

ՖԱՆԱԲԵԱ ԵՆՄԻ. —Այս ապրանաց գնողք սկսեր երեւնալ, և թէև գիներնիս անուանական 46 փրլ է բայց 50 ի ալ ընդունող կայ, վասն զի Աղբիանուպոլսէն ասդին նոր բերքերուն ուրուած վնիւը կը հաստատուի։

ՖԷՆՏԻՐԻ ՀՈՒՆՏ. —Նշանակուելու կարեւոր բան մը չկայ։

ԱՖԻՈՆԻ ՀՈՒՆՏ. —Հրապարակը հանդարտ է, և գիները չատ տկար։

ԱԼԻՒՐ

Հրապարակը կը շարունակէ հաստատ, պատրաստից նուազելուն պատճառաւ գնողներ կը գտնուին։ Գիները բարձրանալու միտեալ են։ Վաճառեցաւ այս շաբթու 22,000 պարկ։ Պատրաստ կայ 24,000 պարկ, որոնց 5,000 պարկը Օտէսա, 9,000 Պրայլա, 10,000 տեղական։

ԴԱՂԹ ԱԲԵՐԴ

ԵԱՖԱՐ. —Հասաւ 4,320 պարկ։ Վաճառեցաւ 3,820 պարկ։ Պատրաստ 3,000։ Շաբթուս հասած ապրանքները վաճառեցան անխոտոխ գներով։ Պահանջը լաւ է։

ԽԱՆՈՒԷ. —Հասաւ 2,500 պարկ։ Վաճառեցաւ 1,000 պարկ։ Պատրաստ 5,000 պարկ։ Շաբթուս վերջին օրերը հրապարակը խիստ հանդարտ անցաւ, առանց գնողի գիները տկար են։

ԲՐԻՆՋ. —Հասաւ այս շաբթու 4,000 պարկ Անդղիական և 1,000 պարկ Իտալական։ Վաճառեցաւ 1,000 պարկ Անդղիական և 1,500 պարկ Իտալական։ Պատրաստ 7,000 պարկ Անդղիական և 1,000 Իտալական։ Հրապարակը հանդարտ է թէ Անդղիականաց և թէ Իտալականաց համար. գիները տկար երկու տեսակաց համար ալ։

ՄՈՍ. —Հասաւ 500 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 300 սնտուկ։ Պատրաստ 1,000 սնտուկ։ Պահանջը աննշան է, բայց պատրաստից նուազութեան պատճառաւ գիները բարձրացած են։ Մեծ տեսակները 8 ՂՐՇ վաճառեցան քիլոն։

ՓԱՐԻԶ. —Հասաւ 44,000 սնտուկ Ամերիկեան։ Վաճառեցաւ 25,000 սնտուկ։ Պատրաստ 34,000 սնտուկ Ամերիկայի և 1,300 վարիլ ու 25,000 սնտուկ Ռուսական։ Հրապարակը հանդարտ է, գիները ընդհանրապէս թոյլ են, 20,000 սնտուկ ամերիկեան վաճառեցաւ դրանոյով գաւառաց համար ի դին 29½–30½ ղրուշ սնտուկը. ռուսական տեսակը լքեալ է։

ԱՊԱՆԻ. —Հասաւ 4,000 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 1,500 սնտուկ։ Պատրաստ 14,500 սնտուկ։ Հրապարակը բաւական բանուկ է, բայց գիները տկար են փոքր ինչ հասած ապրանաց մեծ քանակութեան համար։

ՊՂՊԵՂ. —Բարձրացած՝ ապրանաց պակսութեան պատճառաւ։

ՈԴԻ

ՃԼԳՈՒ. — Հրապարակը հանդարտ էր այս շաբթու սահմանափակ գործերով որով և գիները տկար են։ Հասաւ 100 տակառ։ Վաճառեցաւ 70 տակառ։ Պատրաստ 230 տակառ։

ՌՕՄ. —Վաճառմունք կը շարունակեն հաստատ գներով։ Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 120 տակառակ։ Պատրաստ 230 տակառակ։

ՄԵՏԱՂ

ԵՐԿԱԹ. — Եւրոպայէն եկած լուրերը գնոց հաստատութիւնը կխմացնեն բայց այս տեղ գնորդաց պակասութեան և գործոց նուազութեան պատճառաւ վաճառականք իջեցուցած են իւրեանց գները։ Այս շաբթու 200 թօնս եկաւ։ Վաճառմունք 100 թօնոյի կը հասնին։

ԱՆԱԳ — Հասաւ 45 տակառակ։ Վաճառեցաւ 15 տակառակ։ Պատրաստ 30 տակառակ։ Հրապարակը հանդարտ է առանց գնորդի որով և գիները ինկած են։

ԶԷԼԻԿ.— Հասաւ 300 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 200 սնտուկ։ Պատրաստ 3,600 սնտուկ։ Հրապարակը բանուկ էր այս շաբթու, գիները հաստատ են։

ԳԱՐԳԻՑԱ.— Հասաւ 4,000 տակառակ։ Վաճառեցաւ 2,000 տակառակ։ Պատրաստ 31,000 տակառակ։ Հրապարակը ըստ բաւականին բանուկ է, յաճախորդք կը տեսնուին, բայց գիները տկար են։

ԹԷՆԷՐԷՖ.— Հասաւ 300 սնտուկ։ Վաճառեցաւ 300 սնտուկ։ Պատրաստ 600 սնտուկ։ Հաստատ գներով վաճառմունք կը լինին։

ՋԻՆԿՕ.— Հասաւ ոչինչ։ Վաճառեցաւ 100 տակառակ։ Պատրաստ 1,500 տակառակ։ Հրապարակը բաւական բանուկ է, գիները տկար են։

ՄԱՆԻՑԱԹՈՒՐԱ

ՄԱՀՈՒՏԻ. — Երկու բառթի վաճառեցան մին ստորին տեսակ Լ՝ դին 3¾—4¼ և միւսը լաւագոյն ի դին 4⅞—6⅛ լիպրան։

ԼՈՆԿ ԳԼՕԹ.— Խամ աստարի պակասութեան համար մի քանի հարիւր ծրար վաճառեցաւ ի դին 4⅞ ղօպրան։

ԵՆԼԻՆԵՆ ՊԷՋԻ.— Մաս մը ստորին ապրանք վաճառեցաւ ի դին 4⅛ և ստոր մունր ի դին 4¼—4¾ լիպրան։

ԽԱՄ ԱՍԹԱՐ.— Այս ապրանք զօրաւոր կերպով կը փնտռուի, և լաւ 42–48 ինչէղ լայնութեամբ տեսակներ 6 էն մինչեւ 10 ՂՐՇ աւելիով կը վաճառին։

ԹԷՆԶԻԹ. —Այս շաբթու բաւական գործ եղաւ անշարժ գներով։

ՊԱՍՄԱ. —Վաճառմունք կը շարունակին կարմիրի վրայ ներմակ, դեղին, կամ կանանչ ծաղիկեայ, բէմվէլի վրայ ներմակ կամ կանանչ և դեղին ծաղիկեայ նոր տեսակ ներմակներու դրեթէ ոչ ան գունաւոր, Կրամֆթի մօտ տեսակաց վրայ։ Ասոնք ընդհանրապէս դատ կ'ուզուին։

ՄԱՆԱՍ. —Վաթէր և էքսդրայի հասոը թիւերու միջին տեսակաց համար լաւ պահանջ կայ Ասիոյ համար։ Բայց պատրաստ ապրանք կը պակսին։ Գունաւոր ապրանաց վրայ պահանջը աննշան է։

ՀԱՆԲԱՆՈՒԽ

Այս շաբթու կարեւոր գործ մ'եղած չէ. գիները թէև անխոտոխ բայց տկար են։ Հասաւ 2,400 թօնս Գարտիֆ և 1,200 թօնս Նիւգասը։ Վաճառեցաւ 4,000 թօնս։ Պատրաստ 11,000 թօնս։

ԱՐՏԱԾՈՒԹԻՒՆ

ԹԻՖԹԻՖ. —Այս շաբթու վաճառեցաւ 485 հակ, որոց միայն 100 հակը Պէյ պազար ի դին 23½, 115 հակը Գօլու և Կրէտէ 22¾–23, 100 հակք Անկորա 22–22½, 60 հակ Գասթամոնոլու 22, 60 հակ Զանկորը 22 ՂՐՇ օխան։ Պահանջը լաւ կը շարունակէ, գիները խիստ հաստատ են, և հրապարակի վրայ բաղում գնողներ կան։ Շաբթուս Լոնտրայի և Լիվերբուլի վաճառմունք 650 հակի կը հասնին ի դին 21, 21½ բէնա լիպրան։ Պատրաստ 13000 հակ։

ԲՈՒՐԴ. —Այս շաբթու վաճառմունք չեղան. պատրաստ ապրանք կը գտնուի, բայց յաճախորդք կը պակսին։

ԾԽՏԱԳՈՒ. —Այս շաբթու վաճառեցաւ 2 հակ Քօքանտ ի դին 195 ՂՐՇ 7 հակ Էրբէ 50—75 ՂՐՇ և 6 հակք թէլէ լաւ 35½ Ֆրանք օխան։ Պատրաստ 180 հակ։ Հրապարակը հանդարտ առանց գնորդի, բայց գները հաստատ են։ Միայն Քօքանտի ապրանքները կը փնտռուին։

ԲԱՄԲԱԿ. —կարեւոր գործ մը չկայ, գները հաստատ են, դի ապրանաց մասին Զմիւռնիայէն և Աստանայէն եկած լուրերը լաւ են։

ՖԷՆՏԻՐ.— Այս վաճառքը խիստ հանդարտ է. միայն տեղական սպառման համար քիչ մը գործ կը լինի։

ԳԱՊՈՐՏ. — Այս շաբթու վաճառեցաւ 790 հատ նամակի չիրման հին Ֆրանք 37—37½. 55 հատ նամակի չիրման հին առաջին 50 Ֆրանք։ 150 հատ նամակի Գաբրասաղ նոր 25 Ֆրանք. 310 կապերտ Գաղաք 34–48. 355 հատ կապերտ Գարասպաղի Ֆրանք 30. 65 հատ չիրման ընտիր Ֆրանք 90. 52 Սուսմանի ընտիր Ֆրանք 102. 300 Ասիական սէֆմատէ և քիլիմ ՂՐՇ 115–130 հատը։ Պատրաստ 6,000 կտոր։ Հրապարակը լաւ է դի գնողներ կան, գները հաստատ են, լաւ տեսակները կը փնտռուին։

ԱՅՎՈՆ. —Այս շաբթու վաճառեցաւ 1 կողով չբեսրնդիսխառն ապրանք ի դին 135 ՂՐՇ օխան։ Պատրաստ 95 կողով։ Հրապարակը հանդարտ է, գնողք կը պակսին։ Գները տկար են դի Եւրոպական հրապարակներու վրայ ամենեւին պահանջ չկայ։ Կ'ըսուի թէ բերքերը լաւ չեն այս տարի գոնէ ի Տաճկաստան։

ՓԻՖԹԻՖ. —Վաճառեցաւ 1,000 օխա, բնական ներմակ դին 20½ ՂՐՇ օխան։ Պատրաստ 22,000 օխա։ Հրապարակը հանդարտ է, գները թոյլ, առանց գնորդի։

ՄԱՀՄՈՒԴԻՆ. —Այս շաբթու կարեւոր գործ եղած չէ գները անփոխոխ են։

ՍԱԼԻԲ. —Այս շաբթու 400 օխայի չափ վաճառեցաւ երկրորդական (թօքաթ) ի դին 15 ՂՐՇ օխան։ Հրապարակը հանդարտ է։ Պատրաստ 1,500 օխա։

ՄԵԳԼԱՍՄՈՍ. —Վաճառմունք չէ եղած այս շաբթու։ Պատրաստ 1,300 օխայ։ Հրապարակը հանդարտ է։

ԿԱԶԼՈՒ. —Գները աւելի բռնուած են։ Հրապարակին վրայ գնորդք կերեւին։

ՃԷՇԻՐ. — Այս շաբթու վաճառեցաւ 72 պարկ Կեսարիոյ, որոց 32ը ի դին 11¼ և 40ը ի դին 11½ ՂՐՇ։ Պատրաստ 800 պարկ։ Հրապարակը հաստատ է և գնողք կը գտնուին, բայց վաճառողք բարձրագոյն գներ կը պահանջեն, այսու հանդերձ պահանջը լաւ է։

ՄԱՁԻ.— Պատրաստ 350 պարկ որոց 150ը ճերմակ և 200 պարկը սեւ. հրապարակին վրայ գնորդներ կան, բայց վաճառողք կը դիմանան, գները հաստատ են։

ՄՈՐԹ. —Այս շաբթու մորթի վրայ հետեւեալ գործերը եղան։

ԿՈՒՕՒ ՄՈՐԹ.— Վաճառեցաւ 300 կտոր չոր Ռուսէլիի ընտիր ապրանք ի դին 10¼ ՂՐՇ օխան, 120 կտոր թաց Օտէսա վաճառեցաւ ի դին 6½ օխան։

ԱՅՏԵՒ ՄՈՐԹ. — Վաճառեցաւ 2,000 կտոր խառն ապրանք ի դին 18–20 ՂՐՇ ՁՈՒԳԸ։

ԳԱՌԱՆՍ ՄՈՐԹ. —Վաճառեցաւ 12,000 կտոր որոց մէկ մասը խառն ապրանք ի դին 17–18, իսկ միւս մասը ընտիր չբացուած ապրանք ի դին 19–20 ՂՐՇ ՁՈՒԳԸ։

ԵՂՋԻՒՐ. —Այս շաբթու վաճառում չկայ։

ԸՆԹԱՑԻԿ ԳԻՆԵՐ

Ցորեն Կիրդա Ռուսկոյ	Լիվրայ	57—59	ՂՐՇ 22 — 23½	Քիլէն
» » Դանուբի	»	57—59	» —	»
» Կակուղ Կալաց և Պրայլա	»	57—59	» 20 — 22½	»
» » Պուլգարիոյ	»	57—58	» 20— 21	»
» » Ռումէլի	»	57—58	» 20½— 21½	»
Եգիպտացորեն, Կալաց, Խամայիլ և Օտէսա			» 15 — 15¼	»
» » Ռուսու և Տաճկական			» 14½— 14¾	»
Գարի կակուղ			» 12 — 12½	»
» հաստ			» 11 — 11½	»
Զամտար			» 12¾— 13	»
Ֆիթակահունտ (քէթէն թօհումը)			» 23 — 24	»
Գանար եէմի			Փրլ 46 — 49	Օխայ
Նօխուտ Պալքէսէր			» 40 — 55	»
» Աֆէնք			» 40 — 55	»
Քէնտիրի հունտ			» 45 — 60	»
Պակլա			» 25 — 26	»
Սուսամ Մուսանիա Պալքէսէր			» 102 —105	»
» Մէրսին			»110 —	»
Աֆիոնի հունտ			» 55 —	»
Լուբիա Օրտու			»125 —135	100 »
» Դանուբ			»135 —146	» »
Օտէսա Ա. Սիրբ			ՂՐՇ 124 —128	Պարկը
» Բ. »			» 110 —116	»
» Գ. »			» 90 — 94	»
Ազիմա			» 92 — 96	»
Պրայլա տիպիկանի հետ խառնուած			» 83 —	»
Պրայլա			» 83 — 84	»
Վառնա			» 74 —	»
Շըմէնտրֆէր			» 80 — 83	»
Խաֆիէ			ՂՐՇ 740—780—850	Օխայ 100 ոսկին
Լեղակ պէնպալ			» 80—110	» » »
» Ֆուբբայ			» 60— 80	» » »
Որդան կարմիր սեւ			» 18— 19	» » »
» կարմիր թուխ			» 15— 16	» » »
Պղպեղ			» —11¾	» » »
Կինամոն (դարչին)			» 5½— 6	» » »
Գարէնֆիլ			» 9—10	» » »
Թէյ սեւ ստորին			» 12— 16	» » »
Թէյ առաջին և լաւ			» 29— 33	» » »
Շաքար Հրանտիոյ			» 156—168	Կենտինարը 103 »
» Դրիէսթէ Ա. (պարկի մէջ)			» 164	» » »
» » Բ. (»)			» 154	» » »
» » Գ. (»)			» 146	» » »
Ծծումբ			» 34—35	» 100 »
Խունկ (Գիւնկիլիք)			» 220—240	» » »
Բրինձ Խոսկոյ Ա. Ռիզօն		Ֆրանգ	46¾—	Պարկը »
» » Բ. »			» 46	» » »
» » Ա. սովորական			» 42	» » »
» » Բ. »			» 39	» » »
» » Գ. »			» —	» » »
» Հնդկական			ՂՐՇ 124—127—130	» » »
Գօլա Գաղիական			» 3¾	Օխայ » »
» Անդղիական			» 168	Սնտուկը »
Մոմ			ՂՐՇ 7¾	Քիլօ »
» Գաղիական			» 94—	» »
Կաղ Ամերիկայի սնտուկ			» 29½-30½	Լ.35-36 » »
» Ռուսկոյ			» 30½—33	» » »
» (վարիլի մէջ)			Փարայ 42	Օխայ » »
Ոգի Ռուսկոյ Օլատօֆքա 16 աստիճան			Օխայ 24—24½	1 Ոսկուց
» » Սօտինսքի			» 25½—26	»
» » Խարքով			» 27—28	»
» Վար տեսակ Սէյանիկ Լայն			» 29 — 38	»
Ռում Թրիէսթէ			Կալլոն 18½	»
Անդղիոյ			9—9¼	»
Անդղիական երկաթ (չուղուգ)			45	Կենտինարը
» Երկաթ (տէմէռ)			45	»
Շուէտի » (չուղուգ)			78 —80	»
» » (տէմէռ)			82	»
Տախտակ » (Սամ) թիւ 1— 4			65 —	»
» » » » 5—10			70 —	»
» » » » 11—14			80 —	»
Կլոր			90	»
Զէմնտէր սովորական			59	»
» Մեծ դիրք			65 —67	»
Անագ (գալայ)			620—	»
Կապար (սաչմա)			112	»
» Տախտակ			120—	»
» Խողովակ			110—	»
Զէլիք			ՂՐՇ 127—132	Սնտուկը
Գարվիլցա 45 դիլոնոց			» 58— 62—	Վարիլը
Թէնէքէ			» 136—138	2 Սնտուկը
Պղինձ			» 12 —12¼	Օխայ »
Ձինկօ			Ֆրանգ 70—	100 Օխայ
Հաստածուխ Նիւգասը (ի վաճառատուն)			20 Շ. 0 Բ. —	Շ. 0 Բ. Թօնսն
» » (Ծովու վրայ)			22 » 6 » —	» 6 » »
» » Գարտիֆ (ի վաճառատուն)			22 » 0 »	23 » 0 » »
» » (Ծովու վրայ)			24 » 0 » —	25 » 0 » »
» » Հարթըլբուլ			18 » 0 » —	19 » 0 » »
Լիվերբուլ			16 » 0 » —	17 » » »
Մահուտի			Ղրշ 6 — 6½	Լիպրան Ոսկի »
Ամերիկան ամբողջ եաբատա			» 5½— 5¾	» » »
» պակասաւոր			» 4 —5¼	» » »
Ամարցու (ջնկ գլոթ) լաւ տեսակն			» 4—4¾	» » »
» » » փոքր լիպրա			» 5- 5¼	» » »
» » » ներկուելու (գօտինքթն)			» 5⅜- 5½	» » »
Եէլբէն պէդի լաւ տեսակ			» 4¼— 4⅜	» » »
» »			»	» » »
» » երկրորդական տեսակ			» 4⅜—	» » »
Խամ ասթար (ջրթինկ) լաւ տեսակ			» 38 — 53	Թօնը » »
» » » միջին			» 55 — 65	» » »
» » » միջին			» 68 — 75	» » »
Միլ 4 թիւ (չափը) 3 թօնը (30–35–38 ինչ.)			ՂՐՇ 41½	» 112
» 16 » (թէնդիֆ) » »	( )		» 38¼—39¾	» »
» 26 » (Սքօչիա) » »	( )		» 54½—55	» »
Մանած Վաթէր	4—14		ՂՐՇ 36—39	փաքէթը » 106
»	18—28		» 45—48	» »
» Էքսդրա (Ֆիլէմէնկ)	4—14		» 40—54	» »
» » ( )	18—28		» 48—59	» »
» Էքսդրա գրօսիթօն	16—24		» 65—66	» »
» Մաքի	8—14		» 55—58	» »
» »	20—24		» 67—70	» »
» Կարմիր Խարիոյ	4—14	լաւ	» 67—72	» »
» » »	»	երկրորդ	» 55—65	» »
» » Զուիցերիոյ թիւ	20		» 80—90	» »
» » Խարիոյ »	»		» 67—72	» »
Թիֆտիք առաջին տեսակ			Ղրշ 22¾—23½	Օխայ 100 ոսկի
» երկրորդ »			» 20—22	» » »
» ստորին »			» 6 — 16	» » »
» Վան			» 13 — 14	» » »
Բուրդ Բասրայ պաչի Ա.			» 8 — 8½	» » »
» » » Բ.			» 6 —6½	» » »
» Քէրմա Ա.			» 6¼- 6¾	» » »
» » Բ.			» 4- 4½	» » »
Մետաքս Խօքանտ			» 132 —205	» » »
» Նուխի		Ֆրանք	33 — 41	» » »
» Ռէշտ			» 26 — 34	» » »
Բամբակ Հալէպ			Ղրշ 6 —	» » »
» Ամանա			» 6¼—6½	» » »
» Իզմիր և չրջակայք			» 6¾- 7½	» » »
Աֆիոն Մալաթիա			» 240 250	» » »
» Սէլանիք			» —	» » »
» Զիլէ Թօքաթ			» 200— 220	» » »
» Պալքէսէր			» 175 180	» » »
» Էնկիւրիա			» 160 —170	» » »
» Նալը խան Գէյ պազար			» 160 165	» » »
» Կէյվէ Պիլէճիք			» 160 165	» » »
» Զըբնթը			» 110 —135	» » »
Քիթրէ առաջին ճերմակ			» 27 28	» » »
» աչխատուած ճերմակ			» 24 25	» » »
» լաւ բնական »			» 21 —	» » »
» սովորական »			» 19 — 20	» » »
» լաւ դեղին			» 17 — 18	» » »
» երկրորդ դեղին			» 15 16	» » »
» Զամուր			» 3 — 4	» » »
Սալէք լաւ տեսակ			» 16¼- 17	» » »
» երկրորդ տեսակ			» 15 — 16	» » »
Մահմուդիյէ առաջին ճերմակ			» 220 —240	» » »
» երկրորդ			» 100 120	» » »
» երրորդ			» 60 — 80	» » »
Մէտրամոս լաւ տեսակներ			» 20 25	» » »
» ստորին »			» 19 — 20	» » »
Կաղին Տրապիզոն			» 110 —	կենտինար » »
» Բէրասունի			» 109 —	» » »
Ճչհրի Եվին			» 11—11½	Օխայ » »
» Գայսար			» 11—11½	» » »
» Անկորա			» 10¼–10½	» » »
» Թօքաթ			» 10–10½	» » »
» Զօրում			» 10—	» » »
» Վար տեսակներ			» —	» » »
Եղջիւր			» 3½— 4	» » »
Մորթ գոմէշի չոր			» 9¼— 9½	» » »
» թաց			» 6¼—6½	» » »
» կովի չոր			» 9¼—9½	» » »
» թաց			» 6¼—6½	» » »
» Ոչխարի			» 18 — 26	» » »
» Այծի			» 18 — 20	» » »
» Գառի			» 16 —18½	» » »
» Այծուկի			» —	» » »
» Նապատակի			» —	» » »

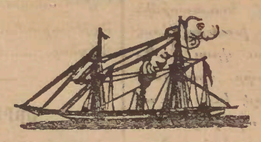

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՏԻՎԻՑԷ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Տաքահլիսէ շոգենաւն, նաւապետ Նօսիքօս, պիտի մեկնի յառաջիկայ Զորեքշաբթի, Յունիս 25, ժամը 4½ ին

Խտիվիէ Ընկերութեան շոգենաւը Կ. Պոլսէն կը մեկնի ամեն Զորեքշաբթի երեկոյները, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր և Բիրէա հանդիպելով։ Աղեքսանդրիա կը հասնի երկուշաբթի առաւօտները։ Ուղեւորութիւնը կը տեւէ 4 ու կէս օր։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

Առաջին կարգի սեղան։ Սենեկասպասը կին մը յատկացուած է տիկնանց սրահին։ Միանգամայն իւրաքանչիւր շոգենաւի մէջ Եւրոպացի բժիշկ մը կը գտնուի։ Առաջին աստիճանի տոմսակք մինչեւ երեք ամիս ընդունելի են, դիւրութիւն ընծայելու համար անոնց որք իրենց ճանապարհորդութեան շրջանին մէջ շոգենաւին հանդիպած ու և է նաւահանգիստն ելնելով, օրերով ժամանակ անցնեն և յաջորդ շոգենաւով իրենց ճամբորդութիւնը շարունակել ուզեն։ Առնուազն երեք անդամէ բաղկացեալ ընտանեաց տոմսակաց վրայ % 10 զեղչ մը կը լինի։ Երթ ու դարձի տոմսակաց վրայ % ին 10 զեղչ մը կը լինի, ի քաց առեալ ճաշը։ Ընտանեաց համար այս զեղչն % 15 է։ Երթ ու դարձի տոմսակք մինչև վեց ամիս ընդունելի են, եթէ Ապրիլի սկիզբէն մինչև Յուլիսի սկիզբը գնուին, իսկ տարւոյն միւս ամիսներուն մէջ մինչև երեք ամիս ընդունելի են։

Ծանօթ. — Խտիվիէ ընկերութեան Կարմիր ծովու մէջ բանող շոգենաւերն՝ ամեն ուրբաթ Սուէզէն ելնելով, շաբաթը մէկ անգամ Եամպու, Ճիտտէ և Մուսքիտ, և տասնեւհինգ օրն անգամ մը Մասսոա, Հօտէյտա և Ասէնի ծովածոցին մէջ, Թաճուրա, Ղէյլա, Պարպարա և Ասէնի նաւահանգիստները կը հանդիպին։

Ուղեւորներու և ապրանաց համար դիմել Պոլիս, Կամաւրլին քով, Վալիտէ Սուլթան խան և կամ Ղալաթիոյ ճիւղը, Վօյվոտա փողոց, Եուսուֆ Իզզէտտին խան։